

การสื่อสารเพื่อการเรียนรู้ของเด็กพิเศษที่เรียนร่วมในชั้นเรียนเด็กปกติ
ระดับอนุบาล 3 โรงเรียนอนันตา

นางเรณู สุขเจริญ

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทสาขาสถาปัตยกรรมมหาบัณฑิต
สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

พ.ศ. 2559

**Communication for Learning of a Special Child in a Kindergarten
Classroom with Normal Children at Ananta School**

Mrs. Renu Sukcharoen

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Communication Arts
School of Communication Arts
Sukhothai Thammathirat Open University

2016

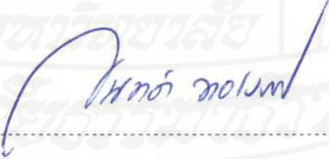
หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ การสื่อสารเพื่อการเรียนรู้ของเด็กพิเศษที่เรียนร่วมในชั้นเรียนเด็ก
ปกติระดับอนุบาล 3 โรงเรียนอนันดา
ชื่อและนามสกุล นางเรณู สุขเจริญ
สาขาวิชา นิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. ปิยฉัตร ล้อมชวการ

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 26 ตุลาคม 2558

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ปิยฉัตร ล้อมชวการ)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ชีรารักษ์ โปธิสุวรรณ)

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สันทัต ทองรินทร์)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชานิเทศศาสตร์

ชื่อการศึกษา ค้นคว้าอิสระ การสื่อสารเพื่อการเรียนรู้ของเด็กพิเศษที่เรียนร่วมในชั้นเรียนเด็ก
ปกติระดับอนุบาล 3 โรงเรียนอนันตา

ผู้ศึกษา นางเรณู สุขเจริญ รหัสนักศึกษา 2561500022 **ปริญญา** นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. ปิยฉัตร ล้อมชวการ **ปีการศึกษา** 2559

บทคัดย่อ

การค้นคว้าอิสระนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) พฤติกรรมของเด็กพิเศษเมื่ออยู่ในชั้นเรียนที่เรียนร่วมกับเด็กปกติ 2) ปัญหาด้านการสื่อสารระหว่างเด็กพิเศษกับครูผู้สอน และ 3) ปัญหาด้านการสื่อสารระหว่างเด็กพิเศษกับเด็กปกติที่เรียนร่วมในชั้นเรียน ชั้นอนุบาล 3 โรงเรียนอนันตา

การค้นคว้าอิสระครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลหลักประกอบด้วย 1) เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาด้านคว้านั้นชิน โดรม 1 คน ที่เรียนร่วมกับเด็กปกติในระดับชั้นอนุบาล 3 โรงเรียนอนันตา จังหวัดกรุงเทพมหานคร 2) ครูผู้สอน 2 คน เป็นครูผู้สอนเด็กพิเศษที่เรียนร่วมกับเด็กปกติในระดับอนุบาล 3 โรงเรียนอนันตา จังหวัดกรุงเทพมหานคร เครื่องมือวิจัยที่ใช้คือแบบสังเกต และแบบสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยพรรณนาวิเคราะห์

ผลการศึกษา พบว่า (1) พฤติกรรมของเด็กพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติมีความสนใจและมีความพร้อมในการเรียนรู้ในงานที่ครูมอบหมายให้ทำได้อย่างดี มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนทั้งการเล่น การช่วยเหลือ สามารถที่จะเข้ากับเพื่อนได้ดี มีการแยกตัวไปอยู่คนเดียวบ้างแต่น้อยครั้ง สิ่งที่ทำให้เด็กพิเศษแยกตัวมักมาจากการเบื่อในวิชาที่มีความเข้าใจได้ยาก (2) ปัญหาด้านการสื่อสารระหว่างเด็กพิเศษกับครูผู้สอนเด็กพิเศษมักจะมีปัญหาด้านการสื่อความหมายหรือความเข้าใจได้ซ้ำ แต่มีความเข้าใจได้บ้างเมื่อครูได้อธิบายในเนื้อหาที่มอบให้เด็กพิเศษทำอย่างละเอียดและซ้ำๆ มีการถามครูผู้สอนบ้างบางครั้งเมื่อไม่เข้าใจในงานที่ครูให้มา ปัญหาที่พบในการเรียนร่วมของเด็กพิเศษในชั้นเรียนปกติ คือความบกพร่องทางสติปัญญาซึ่งทำให้มีปัญหาด้านการสื่อความหมายเรียนรู้ได้ซ้ำ มีปัญหาด้านการคิดคำนวณในวิชาคณิตศาสตร์ และการประสมคำในวิชาภาษาไทย (3) ปัญหาการสื่อสารระหว่างเด็กพิเศษกับเพื่อนที่เป็นเด็กปกตินั้น เด็กพิเศษมีความเข้าใจและสามารถสื่อความหมายในเรื่อง การพูด การขอความช่วยเหลือ การปฏิเสธ แต่การตอบโต้เป็นไปได้ซ้ำ

คำสำคัญ การสื่อสาร เด็กพิเศษ การเรียนร่วม

Independent Study title: Communication for Learning of a Special Child in a Kindergarten Classroom with Normal Children at Ananta School

Author: Mrs. Renu Sukcharoen; **ID:** 2561500022; **Degree:** Master of Communication Arts;
Independent Study advisor: Dr. Piyachat Lomchavakarn, Associate Professor;
Academic year: 2016

Abstract

The objectives of this research were to study 1) special child's behavior when expressed in the same kindergarten classroom of normal children at Ananta School; 2) communication problems between the special child and teachers; and 3) communication problems between the special child and normal children in the classroom.

This was a qualitative research. The key informants were 1) a mentally challenged child with Down's syndrome who was studying in a kindergarten (*Anuban* 3) classroom with normal children at Ananta School, Bangkok; and 2) 2 teachers of Ananta School with special training in special children teaching. The research tools were an observation form and an interview form. Collected data were analyzed through descriptive analysis.

The results showed that (1) Behavior-wise, the special child was interested in and ready to learn and able to accomplish the assignments given by the teachers well. The child interacted well with classmates in playing and helping and was able to get along with classmates. The child sometimes went off alone, but not often. The reason that usually caused the child to go off alone was boredom when the subject being taught was too difficult to understand. (2) As for problems in communicating with the teachers, the teachers had problems with transmitting meaning and slow comprehension, but the special child could understand work assignments when the teachers explained the work in detail and repeated it many times. The special child sometimes asked the teachers questions if they did not understand. The problems faced by the special child in the classroom with normal children were problems of intellectual deficiencies that caused difficulties with expression of meaning, slow learning, difficulty in learning calculation in mathematics and difficulties in putting words together in language learning. (3) As for problems in communicating with classmates, the special child understood and was able to express meaning verbally, and was able to ask for assistance or refuse a request, but the child's response time was slower than the normal children.

Keywords: Communication, special children, Integrated classroom

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ล่วงไปด้วยดี ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ธีรารักษ์ โปธิสุวรรณ กรุณาให้เกียรติเป็นประธานคณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ปิยฉัตร ส้อมชวกร อาจารย์ที่ปรึกษางานค้นคว้าอิสระ ซึ่งท่านกรุณาได้ให้คำแนะนำ และแนะแนวทางในการทำการศึกษาค้นคว้าอิสระตลอดจนช่วยแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการดำเนินการในการศึกษาค้นคว้าอิสระ ซึ่งหากไม่ได้อาจารย์ทั้ง 2 ช่วยแนะนำ การศึกษาค้นคว้าอิสระในครั้งนี้คงไม่อาจจะเสร็จสมบูรณ์ได้ ขอขอบคุณ คณะครู และผู้บริหาร โรงเรียน อนันตา ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการทำงานค้นคว้าอิสระครั้งนี้

สุดท้ายนี้ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณบิดามารดา และครอบครัว ซึ่งได้คอยเป็นกำลังใจและตลอดจนคอยช่วยเหลือในด้านต่างๆ

เรณู สุขเจริญ

ตุลาคม 2558

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์	2
ขอบเขตการศึกษา	3
นิยามศัพท์	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	4
แนวคิดเกี่ยวกับเด็กพิเศษ	5
แนวคิดเกี่ยวกับกลุ่มอาการดาวน์	10
การจัดการการศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ	11
แนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสาร	16
แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้	22
ทฤษฎีกฎระเบียบ	24
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	26
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	30
ประชากร	30
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	30
การเก็บรวบรวมข้อมูล	33
การวิเคราะห์ข้อมูล	33
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	34
พฤติกรรมของเด็กพิเศษเมื่ออยู่ในชั้นเรียนที่เรียนร่วมกับเด็กปกติ	34
ปัญหาด้านการสื่อสารระหว่างเด็กพิเศษกับครูผู้สอน	36

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ปัญหาด้านการสื่อสารระหว่างเด็กพิเศษกับเด็กปกติที่เรียนร่วมในชั้นเรียน	39
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	41
สรุปการศึกษา	41
อภิปรายผล	42
ข้อเสนอแนะ	44
บรรณานุกรม	46
ภาคผนวก	47
แบบบันทึกการสัมภาษณ์	48
ประวัติผู้ศึกษา	51

ณ

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 2.1 แสดงระดับความบกพร่องทางสติปัญญา และความสามารถของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา.....	9
---	---

ญ

สารบัญญภาพ

หน้า

ภาพที่ 2.1 องค์ประกอบของการสื่อสาร 19

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ มีพื้นฐานของความเชื่อที่ว่า เด็กที่มีความต้องการพิเศษทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาได้ถ้าได้รับโอกาสในการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับความต้องการพิเศษของเขา การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่สำคัญ คือ ให้โอกาสเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้เรียนร่วมกับเด็กปกติในโรงเรียน และดำรงชีวิตอยู่ในชุมชนร่วมกับบุคคลอื่น ซึ่งแต่เดิมเด็กที่มีความต้องการพิเศษหรือเด็กที่ไม่สามารถเรียนรู้ได้ซึ่งมักจะต้องอยู่กับครอบครัวหรือเข้าเรียนในโรงเรียนเฉพาะความพิการเท่านั้น จนมีสตรีชาวอเมริกันได้รับเด็กตาบอดมาดูแลและได้สอนการอ่านและการเขียนอักษรเบรลล์พร้อมทั้งฝึกให้เด็กตาบอดทำงานต่างๆ ในชีวิตประจำวันจนมีเด็กตาบอดในความช่วยเหลือเพิ่มมากขึ้นจึงในได้จัดตั้งเป็นโรงเรียนสอนเฉพาะผู้พิการทางสายตา การศึกษาพิเศษจากการเริ่มสอนผู้พิการทางสายตาจึงได้เกิดการศึกษาศิลปะเฉพาะความพิการทางด้านอื่นๆ เพิ่มขึ้น ทั้งนี้ในปี พ.ศ. 2499-2500 ผู้เชี่ยวชาญขององค์การอนามัยโลกได้ทำการสำรวจจำนวนบุคคลปัญญาอ่อน โดยการสุ่มตัวอย่างปรากฏว่ามีบุคคลพิการทางสติปัญญาประมาณร้อยละหนึ่งของพลเมืองทั้งประเทศกรมการแพทย์กระทรวงสาธารณสุขจึงของจัดตั้งโรงพยาบาลปัญญาอ่อนขึ้นในปี พ.ศ. 2503 และได้จัดชั้นเรียนพิเศษในโรงพยาบาลสำหรับเด็กปัญญาอ่อน โดยจัดการเรียนการสอนแยกตามความสามารถคือ ระดับเรียนได้ ระดับฝึกได้ และระดับรุนแรง ทั้งนี้ยังมีการจัดโรงเรียนเฉพาะเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาขึ้นอีกหลายจังหวัดและในปัจจุบันเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับเรียนได้ ได้เข้าเรียนร่วมกับเด็กปกติในชั้นเรียนปกติทั้งในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาและสังกัดโรงเรียนเอกชน(สารานุกรมสำหรับเยาวชน โดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว คั่นคั่น 17 สิงหาคม 2559)

การเรียนร่วมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษเป็นการจัดการศึกษาให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในประเภทต่างๆ ตามที่กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดไว้ทั้งหมด 9 ประเภท เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาเป็นความพิการที่กำหนดตามกระทรวงศึกษาธิการ ตามประกาศหลักเกณฑ์การเรียนของคนพิการของกระทรวงศึกษาธิการ คือ เป็นบุคคลที่มีพัฒนาการล่าช้ากว่าคนปกติทั่วไปทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม ภาษา เมื่อวัดสติปัญญาโดยใช้แบบทดสอบมาตรฐานแล้วมี

สติปัญญาต่ำกว่าบุคคลปกติและความสามารถในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมต่ำกว่าเกณฑ์อย่างน้อย 2 ทักษะ หรือมากกว่า ในเรื่องทักษะการสื่อความหมาย การดูแลตนเอง การดำรงชีวิตในบ้าน การควบคุมตนเอง สุขอนามัย และความปลอดภัย การเรียนวิชาการเพื่อดำรงชีวิตประจำวัน การใช้เวลาว่าง การทำงาน ทักษะทางสังคม และทักษะในการใช้สาธารณสมบัติ (ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ 2552 หน้า 45)

เด็กพิเศษที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในกลุ่มอาการดาวน์ซินโดรม มีพัฒนาการในการพูดที่ล่าช้า มีปัญหาด้านการสื่อความหมาย และปัญหาความเข้าใจในการสื่อความหมาย ทำให้มีปัญหาด้านการสื่อสารกับครอบครัว และปัญหาการสื่อสารกับบุคคลอื่น มีทักษะในด้านความจำที่ไม่ดี มีปัญหาเกี่ยวกับทักษะการแก้ปัญหา มีพัฒนาการทางด้านพฤติกรรมการปรับตัวที่ล่าช้า ขาดทักษะทางสังคมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาเรียนรู้ได้ช้ากว่าเด็กทั่วไป เด็กอาจใช้เวลานานกว่าในการเรียนภาษาการพัฒนาทักษะทางสังคมในเรื่องการอยู่ร่วมกับผู้อื่น จากข้อจำกัดของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาซึ่งเป็นอุปสรรคและส่งผลต่อพฤติกรรม การสื่อสารกับครอบครัว การสื่อสารกับผู้อื่น และการเรียนรู้ ผู้ศึกษาเองจึงมีความสนใจในการศึกษาปัญหาของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในกลุ่มดาวน์ซินโดรม ในการเรียนร่วมกับเด็กปกติในชั้นเรียนร่วม เพื่อนำข้อมูลจากการศึกษาปัญหาของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในกลุ่มดาวน์ซินโดรม และนำผลที่ได้มาใช้ในการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กที่มีความบกพร่องด้านสติปัญญาให้จัดทำเป็นเอกสารแนะนำให้แก่ผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ครอบครัว ผู้ปกครอง

2. วัตถุประสงค์การศึกษา

- 2.1 เพื่อศึกษาพฤติกรรมของเด็กพิเศษเมื่ออยู่ในชั้นเรียนที่เรียนร่วมกับเด็กปกติ
- 2.2 เพื่อศึกษาปัญหาด้านการสื่อสารระหว่างเด็กพิเศษกับครูผู้สอน
- 2.3 เพื่อศึกษาปัญหาด้านการสื่อสารระหว่างเด็กพิเศษกับเด็กปกติที่เรียนร่วมในชั้น

เรียน

3. ขอบเขตของการศึกษา

ในการศึกษาคั้งนี้กรณีศึกษาเป็นเด็กพิเศษที่เรียนร่วมในชั้นเรียนเด็กปกติชั้นอนุบาล 3 ซึ่งมีความบกพร่องทางสติปัญญาในกลุ่มอาการดาวน์ซินโดรมในระดับเล็กน้อยสามารถเรียนได้ และไม่มีคามพิการซ้ำซ้อน โรงเรียนอนันดา

เขตหนองจอก จังหวัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 1 คน โดยมีระยะเวลาในการศึกษา ระหว่างวันที่ 1-30 กันยายน 2558

4. นิยามศัพท์เฉพาะ

4.1 เด็กพิเศษ หมายถึง เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาด้านดาวน์ซินโดรมในระดับไอคิวไม่เกิน 70 ซึ่งแบ่งตามระดับความบกพร่องทางสติปัญญาตามองค์การอนามัยโลกซึ่งอยู่ในระดับเล็กน้อย และอยู่ในระดับที่สามารถเรียนร่วมในชั้นเรียนปกติได้ โดยศึกษาในชั้นอนุบาล 3 โรงเรียนอนันดา เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร

4.2 พฤติกรรมของเด็กพิเศษ หมายถึง ความสนใจฟัง การตอบโต้ ความพร้อมในการเรียนรู้ ความตั้งใจในการทำงาน ทำงานได้เรียบร้อย การเล่นหรือส่งเสียงดังในห้อง การมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมห้อง การเรียนรู้กติกาการเล่นได้ดี ไม่แกล้งเพื่อน ไม่แยกตัวอยู่คนเดียว

4.3 ชั้นเรียนร่วม หมายถึง การเรียนร่วมของเด็กปกติกับเด็กพิเศษชั้นอนุบาล 3 โรงเรียนอนันดา เขตหนองจอกกรุงเทพมหานคร

4.4 ปัญหาด้านการสื่อสาร หมายถึง ข้อขัดข้องของเด็กพิเศษชั้นอนุบาล 3 โรงเรียนอนันดา เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร ด้านการพูดไม่ชัด การฟังตีความหมายของสาร การเขียนตามตัวอย่างหรือตามคำสั่งของเด็กพิเศษ

4.5 การสื่อสารของเด็กพิเศษ หมายถึง การพูดระหว่างเด็กพิเศษกับครูผู้สอน การพูดระหว่างเด็กพิเศษกับเพื่อนร่วมห้องที่เป็นเด็กปกติ

5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลการศึกษาที่ได้รับจะนำไปจัดทำเป็นเอกสารแนะนำเพื่อแนวทางในการแก้ไขด้านการสื่อสารให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กพิเศษ หรือผู้ปกครองที่มีเด็กพิเศษในความดูแล

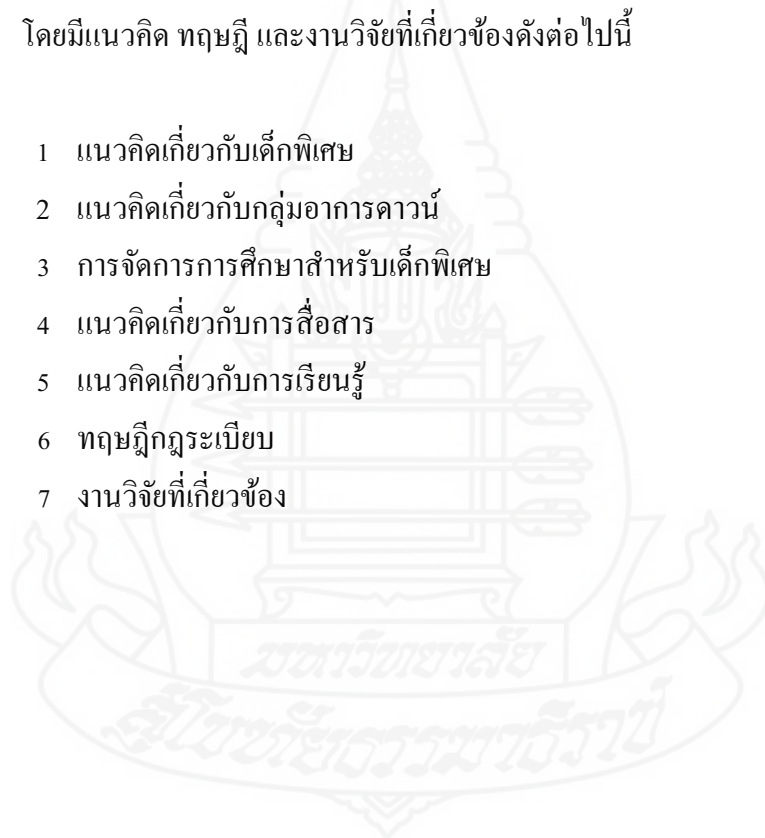
บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่อง การสื่อสารเพื่อการเรียนรู้ของเด็กพิเศษที่เรียนร่วมในชั้นเรียนเด็กปกติระดับอนุบาล 3 โรงเรียนอนันตคามิวัตตอุปถัมภ์ 1) พฤติกรรมของเด็กพิเศษเมื่ออยู่ร่วมในชั้นเรียนที่เรียนร่วมกับเด็กปกติ 2) ปัญหาด้านการสื่อสารระหว่างเด็กพิเศษกับครูผู้สอน และ 3) ปัญหาด้านการสื่อสารระหว่างเด็กพิเศษกับเด็กปกติที่เรียนร่วมในชั้นเรียน การศึกษาค้นคว้าอิสระในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ

โดยมีแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

- 1 แนวคิดเกี่ยวกับเด็กพิเศษ
- 2 แนวคิดเกี่ยวกับกลุ่มอาการดาวน์
- 3 การจัดการการศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ
- 4 แนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสาร
- 5 แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้
- 6 ทฤษฎีกฎระเบียบ
- 7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับเด็กพิเศษ

เด็กที่มีความต้องการพิเศษ (Children with Special Needs) หมายถึง ผู้ที่มีความจำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลือเนื่องด้วยการขาดความสามารถ (Disability) ไม่ว่าจะเป็นทางด้านร่างกาย จิตใจ หรือสติปัญญา ประเภทของความต้องการพิเศษมีความหลากหลายและอาจแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง โดยผู้ที่เป็นโรคออทิซึม (Autism) กลุ่มอาการดาวน์ (Down syndrome) ความบกพร่องในการอ่าน (Dyslexia) ความบกพร่องทางการมองเห็น (Blindness) โรคสมาธิสั้น (ADHD) โรคซิสติกไฟโบรซิส (Cystic Fibrosis) เหล่านี้ ล้วนได้รับการพิจารณาว่ามีความต้องการพิเศษ อย่างไรก็ตาม ลักษณะของความต้องการพิเศษก็อาจครอบคลุมถึง โรคปากแหว่งเพดานโหว่ (Cleft lips and cleft palate) ปานแดงแต่กำเนิด (Port wine birthmarks) และแขนหรือขาด้วน (missing limbs) ความต้องการพิเศษครอบคลุมลักษณะหลากหลายประการซึ่งล้วนส่งผลกระทบต่อชีวิตของเด็ก โดยอาจแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ ความต้องการพิเศษทางร่างกาย (Physical disabilities) และความต้องการพิเศษทางการเรียนรู้ (Learning disabilities) แม้ว่าลักษณะทั้ง 2 ประเภทนี้มักจะซ้อนทับกันหรือเกิดขึ้นร่วมกันก็ตาม

ความต้องการพิเศษทางด้านร่างกาย (Physical disabilities) การขาดความสามารถทางร่างกายของเด็กที่มักพบ เช่น การเดินช้า (Delayed walking) ความบกพร่องทางการได้ยิน (Deafness) การสูญเสียการมองเห็น (Visual impairment) โดยมีโรคสมองพิการ (Cerebral Palsy: CP)

ความต้องการพิเศษทางการเรียนรู้ (Learning disabilities) ความบกพร่องทางสติปัญญา อาจเกิดจากสาเหตุทางพันธุกรรม การติดเชื้อก่อนกำเนิด การได้รับบาดเจ็บทางสมอง การติดเชื้อในสมอง หรือแม้กระทั่งไม่ทราบสาเหตุแน่ชัด เช่นเดียวกับการขาดความสามารถทางร่างกาย ความบกพร่องทางสติปัญญานั้นก็ประกอบไปด้วยลักษณะความผิดปกติหลากหลายประการ ทั้งนี้ ลักษณะที่แพร่หลายและเป็นที่รู้จักที่สุด คือ กลุ่มอาการดาวน์ (Down's syndrome) ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่ออย่างมากต่อตัวเด็ก ก่อให้เกิดปัญหาในการพูดและสื่อสาร ซึ่งอาจเกิดขึ้นร่วมกับปัญหาทางพฤติกรรม หรืออาจนำไปสู่ปัญหาทางพฤติกรรม นอกจากนี้ ปัญหาทางร่างกายอื่นๆ ก็อาจเกิดขึ้นร่วมกับอาการดาวน์ได้ (ปัญญาพัฒน์ จันทร์สว่าง คั่นคืน 17 สิงหาคม 2559

www.taamkru.com/th)

ภาวะบกพร่องทางสติปัญญา เป็นภาวะที่มีพัฒนาการบกพร่องซึ่งทำให้มีข้อจำกัดด้านสติปัญญา การเรียนรู้และการปรับตัวในการดำรงชีวิตประจำวัน ในปัจจุบันเริ่มมีการใช้คำว่า บกพร่องทางสติปัญญา แทน ภาวะปัญญาอ่อนมากขึ้นในองค์กรระดับนานาชาติ IASSID

(International Association for the Scientific Study of Intellectual Disabilities WHO (World Health Organization) WPA (World Psychiatry Association) รวมทั้ง AAMR (The American Association on Mental Retardation) บุคคลที่มีภาวะบกพร่องทางสติปัญญา มีลักษณะทางสติปัญญาต่ำกว่าเกณฑ์ปกติ เมื่อทดสอบโดยใช้แบบทดสอบสติปัญญามาตรฐาน และปรากฏร่วมกับมีความจำกัดทางทักษะด้านการปรับตัวอย่างน้อย 2 ทักษะหรือมากกว่าจาก 10 ทักษะ คือ ทักษะการสื่อความหมาย การดูแลตนเอง การดำรงชีวิตในบ้าน ทักษะทางสังคม การใช้สาธารณสมบัติ การควบคุมตนเอง สุขอนามัยและความปลอดภัย การเรียนวิชาการเพื่อชีวิตประจำวัน การใช้เวลาว่างและการทำงาน ทั้งนี้ต้องมีภาวะความบกพร่องทางสติปัญญาเกิดขึ้นก่อนอายุ 18 ปี (ข้อมูลทางวิชาการ สถาบันราชานุกูล ค้นคืน 18 สิงหาคม 2559 www.rajanakul.go.th)

เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา หมายถึง เด็กที่มีพัฒนาการทางด้านร่างกาย สังคม อารมณ์ ภาษาและสติปัญญาต่ำกว่าซ้ำกว่าเด็กทั่วไปโดยมีระดับเขาว์ปัญญาต่ำกว่า 70 การปฏิบัติตนในชีวิตประจำวันทั่วไปบกพร่องกว่าวัยเดียวกันในเรื่องการสื่อความหมาย การดูแลตนเอง การดำรงชีวิตภายในบ้าน การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นในสังคม การควบคุมตนเอง การดูแลสุขอนามัยและความปลอดภัยเบื้องต้น (ธรรมมิกา เทพาทิ ค้นคืน 17 สิงหาคม 2559 www.tammikaclinic.com)

บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา หมายถึง บุคคลที่มีความจำกัดอย่างชัดเจนในเรื่องการปฏิบัติตน มีความสามารถด้านสติปัญญาต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ยอย่างมีนัยสำคัญร่วมกับความจำกัดของทักษะการปรับตัวอย่างน้อย 2 ทักษะจาก 10 ทักษะ คือ ด้านการสื่อความหมาย การดูแลตนเอง การดำรงชีวิตภายในบ้าน ทักษะทางสังคม การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น การรู้จักใช้ทรัพยากรในชุมชน การดูแลควบคุมดูแลตนเอง การนำความรู้มาใช้ในชีวิตประจำวัน การทำงาน การใช้เวลาว่าง การรักษาสุขอนามัยและความปลอดภัยทั้งนี้อาการดังกล่าวแสดงก่อนอายุ 18 ปี (ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ 2552 หน้า 3)

ข้อมูลทางวิชาการสถาบันราชานุกูล เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา คือ ภาวะบกพร่องทางสติปัญญาเป็นภาวะที่มีพัฒนาการบกพร่องซึ่งทำให้มีข้อจำกัดด้านสติปัญญา การ และการปรับตัวในการดำรงชีวิตประจำวัน เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญามักมีพัฒนาการด้านร่างกาย สังคม และอารมณ์ ภาษา และสติปัญญาต่ำกว่าบุคคลทั่วไป พฤติกรรมการปรับตัวบกพร่องตั้งแต่ 2 ด้านขึ้นไป จากทั้งหมด 10 ด้านและแสดงอาการก่อนอายุ 18 ปี

กลุ่มอาการดาวน์ส่วนมากจะมีความผิดปกติแบบ Trisomy ส่วนแบบ Translocation และ Mosaicism มีเป็นส่วนน้อย กลุ่มอาการดาวน์มักหัวใจพิการ โรคไตได้ และมีภาวะปัญญาอ่อนร่วมด้วย สาเหตุก่อนคลอด ความบกพร่องของโครโมโซม เกิดขึ้นขณะปฏิสนธิช่วงระยะต่อมา เมื่อเด็กปฏิสนธิแล้วช่วงที่เด็กอยู่ในครรภ์ระยะนี้อาจมีสาเหตุหลายประการ เช่น มารดาเป็นหัด

เยอรมัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งช่วง 3 เดือนแรกของการตั้งครรภ์ เด็กที่คลอดมานานจากบภพช่องทางสติปัญญาแล้วอาจมีความผิดปกติทางสายตา ทางการได้ยิน อย่างใดอย่างหนึ่ง สองอย่างหรือ ทั้ง 3 อย่างในคนเดียวกันและกลายเป็นเด็กพิการซ้ำซ้อน ต่อมาทางการแพทย์พบวิธีการรักษาและป้องกัน ทำให้เกิดความบกพร่องทางสติปัญญาที่มาจากโรคดังกล่าวน้อยลง

นอกจากหัดเยอรมันแล้ว ยังมีสาเหตุมาจากโรคอื่นอีก เช่น กามโรคที่สำคัญได้แก่โรคซิฟิลิส หรือปัญหาทางสุขภาพของมารดา เช่น มารดาติดเชื้อเสพติด ติดเหล้า สูบหรี่ ยาบางชนิดเข้าไปทำลายสมองเด็ก สาเหตุระหว่างคลอด อาจมาจากหลายสาเหตุด้วยกัน เช่น การคลอดก่อนกำหนด เด็กที่คลอดก่อนกำหนดมักมีความเสี่ยงต่อสภาพความพิการที่จะตามมา เนื่องจากสมองของเด็กอาจได้รับความกระทบกระเทือน หรือสมองอาจยังไม่เจริญเติบโตเต็มที่ ยิ่งคลอดเร็วกว่ากำหนดเท่าใดความเสี่ยงก็ยิ่งมากขึ้นความบกพร่องทางสติปัญญาอาจมีสาเหตุเนื่องมาจากการคลอดลำบาก ซึ่งอาจทำให้เด็กขาดออกซิเจนไปในช่วงสั้นๆ ในระหว่างคลอด หรือเด็กอาจได้รับบาดเจ็บในระหว่างคลอด แพทย์ปัจจุบันจึงแก้ปัญหานี้ในการคลอดยากโดยการผ่าตัดเอาเด็กออกทางหน้าท้องของมารดา สาเหตุหลังคลอด สภาพความบกพร่องทางสติปัญญาอาจเกิดขึ้นในช่วงใดช่วงหนึ่งตั้งแต่เด็กอยู่ในวัยทารก วัยเด็ก วัยรุ่น ไปจนถึงวัยผู้ใหญ่ อะไรก็ตามที่ทำให้สมองกระทบกระเทือนอย่างรุนแรงหรือได้รับบาดเจ็บ อาจทำให้เกิดภาวะบกพร่องทางสติปัญญาได้ เช่น โรคไขสมองอักเสบ ซึ่งเป็นผลให้เซลล์สมองบางส่วนถูกทำลาย การตกจากที่สูง การได้รับอุบัติเหตุต่างๆ ภาวะทุพโภชนาการ การได้รับสารพิษ สารเคมีเข้าสู่สมอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งสารตะกั่ว สารปรอท (นพวรรณ ศรีวงศ์พานิช 2553 หน้า 5)

ระดับความบกพร่องทางสติปัญญา การแบ่งประเภทของภาวะบกพร่องทางสติปัญญา โดยใช้ค่าคะแนนระดับเชาวน์ปัญญาหรือ IQ ทั้ง APA และ AAMR แบ่งภาวะบกพร่องทางสติปัญญาเป็น 4 ระดับ ได้แก่ ระดับเล็กน้อย (mild) ปานกลาง (moderate) รุนแรง (severe) และ รุนแรงมาก (profound) ตามข้อมูลทางวิชาการสถาบันราชานุกูลได้แบ่งภาวะความบกพร่องและความสามารถของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาไว้ตามตารางดังนี้

ตารางที่ 2.1 แสดงระดับความบกพร่องทางสติปัญญา และความสามารถของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

อายุ	ปฐมวัย (0-5 ปี)	วัยเรียน (6-12ปี)	วัยผู้ใหญ่ (21 ปีขึ้นไป)
	วุฒิภาวะและพัฒนาการ	การศึกษา	สังคมและอาชีพ
1. ชั้นเล็กน้อย (Mild) IQ 50-70	สามารถพัฒนาการ ทักษะในการสื่อสาร ความหมายและทักษะ ทางสังคมได้ ยังไม่ สังเกตความแตกต่างจากเด็ก ทั่วไปได้มากนักจนกว่าจะโต	สามารถเรียน หนังสือได้สูงสุด ประมาณชั้นประถม สามารถศึกษาปีที่ 6 เมื่อเด็กมีอายุในวัยรุ่น ไม่สามารถเรียนวิชาสามัญ ได้เทียบเท่าเด็กทั่วไป ควรได้รับการศึกษา ที่จัดเฉพาะเด็กประเภทนี้	สามารถประกอบ อาชีพและอยู่ใน สังคมได้หากได้ การศึกษาและการ ฝึกอาชีพอย่างเพียงพอ ต้องการการ ดูแลและใจใส่จาก ผู้เกี่ยวข้องโดย เฉพาะปัญหา ทางสังคม และเศรษฐกิจ
2. ชั้นปานกลาง (Moderate) IQ 35-49	สามารถพูดได้พอสื่อสาร กับผู้อื่นได้ มีพัฒนาการ ช้าพอช่วยเหลือตัวเองได้ ต้องการการควบคุมดูแล จากผู้ใกล้ชิด	สามารถเรียนหนังสือ ได้ถึงประมาณชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4 เมื่อถึงวัยรุ่นหาก ได้รับการศึกษาที่ เหมาะสม	สามารถทำงาน ประเภทที่ไม่ต้อง ใช้ทักษะมากนัก ต้องการ การดูแลเอาใจใส่จาก จากผู้ดูแลใกล้ชิด
3. ชั้นรุนแรง (Severe) IQ 20-30	มีปัญหาในการเคลื่อนไหว พูดไม่ค่อยได้หรือ พูดไม่ได้เลย	เรียนหนังสือไม่ได้ สอนให้พูดได้บ้าง ฝึกเกี่ยวกับสุขภาพ อนามัยได้บ้าง	ต้องการการดูแล เป็นพิเศษจาก ผู้ใกล้ชิดช่วยเหลือ ตัวเองได้บ้าง เล็กน้อย

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

อายุ	ปฐมวัย	วัยเรียน	วัยรุ่นใหญ่
ระดับปัญญาอ่อน	(0-5 ปี)	(6-12ปี)	(21 ปีขึ้นไป)
	วุฒิภาวะและพัฒนาการ	การศึกษา	สังคมและอาชีพ
4. ขั้นรุนแรงมาก (Profound) IQ <20	ช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ ความสามารถน้อย ที่สุด ต้องได้รับการ ดูแลจากแพทย์	ฝึกให้ช่วยเหลือ ตัวเองได้บ้างแต่ ไม่ค่อยได้ผลนัก	ช่วยเหลือตัวเอง ไม่ได้ต้องอยู่ใน การควบคุมดูแล อย่างใกล้ชิด

ที่มา: ข้อมูลทางวิชาการสถาบันราชานุกูล คั่นคืน 25 กันยายน

กล่าวโดยสรุป เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา มีข้อจำกัดทางสติปัญญาดำกว่าเกณฑ์เฉลี่ยต่ำกว่าเด็กปกติในวัยเดียวกัน ร่วมกับความจำกัดด้านการปรับตัวอย่างน้อย 2 ทักษะจาก 10 ทักษะ คือ ด้านการสื่อความหมาย การดูแลตนเอง การดำรงชีวิต สุขอนามัย การใช้ทรัพยากร การควบคุมตนเอง การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น การทำงาน การใช้เวลาว่าง การดูแลความปลอดภัย ทั้งนี้ต้องแสดงอาการก่อนอายุ 18 ปี การแบ่งประเภทของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาแบ่งได้เป็น 4 กลุ่มตามระดับความบกพร่องทางสติปัญญาที่สมาคมจิตแพทย์อเมริกัน องค์การอนามัยโลก และสมาคมชาวอเมริกันที่แบ่งตามระดับความบกพร่องทางสติปัญญาที่จะเกี่ยวข้องของความสามารถในการเรียนรู้ คือเป็น 1) ระดับเรียนได้ หมายถึงเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาเล็กน้อย มีพัฒนาการทางด้านการฟัง การพูด การเขียนล่าช้า 2) ระดับปานกลาง หมายถึงเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับปานกลางความสามารถในการเรียนรู้ได้บ้างแต่จะน้อย 3) ระดับรุนแรง หมายถึงเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับรุนแรงมีความสามารถในการเรียนรู้น้อยมากและต้องได้รับการดูแลจากผู้ใกล้ชิด 3) ระดับรุนแรงมาก หมายถึงเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับรุนแรงมากมีความพิการด้านอื่นร่วมด้วยความสามารถทางการเรียนรู้ไม่มีและต้องได้รับการดูแลอย่างใกล้ชิดจากผู้เกี่ยวข้องหรือจากแพทย์

2. แนวคิดเกี่ยวกับกลุ่มอาการดาวน์ (Children Down Syndrome)

กลุ่มอาการดาวน์พบได้ในทุกเชื้อชาติ วัฒนธรรม และภูมิประเทศโดยทั่วไปพบ 1 ต่อ 800 ของเด็กเกิดใหม่ แต่อุบัติการณ์นี้ต่ำกว่าความเป็นจริงเนื่องจากหากทารกในครรภ์เป็นกลุ่มอาการดาวน์จะมีการแท้งไปเองสูงถึงร้อยละ 750 แม้กระนั้นก็ตาม โรคนี้ก็ยังเป็นโรคของความผิดปกติของโครโมโซมที่พบบ่อยที่สุดว่าเป็นสาเหตุของภาวะปัญญาอ่อนและเป็นโรคทางพันธุกรรมที่พบบ่อยที่สุดว่าเป็นสาเหตุของภาวะปัญญาอ่อนคิดเป็นสัดส่วน 1 ใน 3 ของภาวะปัญญาอ่อนระดับปานกลางถึงรุนแรง อัตราส่วนระหว่างเพศชายต่อเพศหญิง 1.3 ต่อ 1 แต่ในปีในประเทศสหรัฐอเมริกาจะมีเด็กเกิดใหม่เป็นกลุ่มอาการดาวน์ประมาณ 10,000 ราย หากประเทศไทยมีประชากรเกิดใหม่ปีละ 1 ล้านคนจะมีเด็กกลุ่มอาการดาวน์เกิดใหม่ปีละประมาณ 1,000 คน หลักฐานจากภาพเขียนน่าจะเป็นไปได้ว่า มีการค้นพบกลุ่มอาการดาวน์ ตั้งแต่สมัยคริสตศตวรรษที่ 16 แล้ว โดยการบรรยายทางวิชาการเรื่องกลุ่มอาการดาวน์ครั้งแรกเกิดขึ้นในปี ค.ศ. 1846 โดย Edouard Onesimus Sequin และในปี ค.ศ. 1866 John Langdon Down ได้เขียนบรรยายเป็นครั้งแรกว่า พบเด็กปัญญาอ่อนกลุ่มหนึ่งมีลักษณะหน้าตาคล้ายคลึงกับชนเชื้อชาติมองโกลได้เรียกความผิดปกติชนิดนี้ว่า “มองโกลิซึม”(mongolism) ต่อมาได้มีการคัดค้านการใช้ชื่อนี้และเพื่อเป็นเกียรติแก่ผู้พบโรคนี้จึงเรียกชื่อใหม่ว่า Down's syndrome

ลักษณะของเด็กกลุ่มอาการดาวน์ เด็กกลุ่มอาการดาวน์ก็คล้ายกับเด็กอื่นๆ บิดา มารดา มักจะได้รับคำบอกเล่าจากสูติแพทย์ หรือกุมารแพทย์ตั้งแต่เกิดว่าบุตรของตนเป็นกลุ่มอาการดาวน์ จากการสังเกตจะพบว่าลักษณะของเด็กกลุ่มอาการดาวน์จะมีลักษณะคล้ายกันคือ มีน้ำหนักตัวแรกเกิดน้อย ความยาวของลำตัวสั้นกว่าปกติ เมื่ออายุมากขึ้นจึงมักเตี้ย ศีรษะเล็ก ท้ายทอยแบนราบ หน้าแบน ตั้งจมูกแบน ตาเฉียงขึ้น ขอบหนังตาบนยื่นมาจรดบริเวณหัวตา ใบหูเล็กและอยู่ต่ำ ฐานส่วนนอกจะติบกว่าปกติ เพดานปากโค้งงอ ขากรรไกรบนไม่เจริญเต็มที่ ทำให้ช่องปากแคบ ลิ้นยื่นพ้นขึ้นช้า และไม่เป็นระเบียบ คอสั้น ผิวหนังด้านหลังคออ่อนข้างหนา สะดือจุน มีอาการท้องผูกได้บ่อย มือแบนกว้าง นิ้วมือสั้น นิ้วก้อยโค้งงอเนื่องจากกระดูกข้อกลางมีขนาดเล็ก(ในบางรายกระดูกชิ้นนี้อาจหายไปเลย ทำให้นิ้วก้อยมีเพียงข้อเดียวเท่านั้น) เส้นลายมือตัดขวาง ช่องนิ้วระหว่างข้อที่ 1 และข้อที่ 2 กว้าง มีร่องลึกจากช่องนี้พาดไปบนฝ่าเท้า กล้ามเนื้ออ่อนนุ่ม อารมณ์ดี เลี้ยงง่าย อุปนิสัยร่าเริง และเป็นมิตร

เด็กกลุ่มอาการดาวน์มักมีปัญหาในการใช้ภาษาและการพูด มักพูดช้าและพูดไม่ชัด และมีการทำงานของกล้ามเนื้อในปากผิดปกติเนื่องจากมีกล้ามเนื้ออ่อนนุ่ม ลักษณะต่างๆที่กล่าวมานี้ อาจไม่จำเป็นต้องพบในเด็กกลุ่มดาวน์ทุกราย และ ไม่มีความสัมพันธ์กับความรุนแรงของภาวะ

ปัญญาอ่อน เด็กกลุ่มอาการดาวน์มักมีระดับสติปัญญาอยู่ในเกณฑ์ปัญญาอ่อนระดับปานกลางถึงรุนแรง แต่จากการบริการส่งเสริมพัฒนาการที่มีอยู่ในปัจจุบัน ทำให้เด็กกลุ่มอาการดาวน์ส่วนใหญ่มีระดับสติปัญญาอยู่ในเกณฑ์ปัญญาอ่อนระดับเล็กน้อยถึงปานกลางระดับสติปัญญามีแนวโน้มลดลงเมื่ออายุมากขึ้น พัฒนาการด้านภาษาจะช้ามากกว่าระดับสติปัญญาที่ช้า ทักษะด้านสังคมพัฒนาได้ดีกว่า ทักษะการเรียนรู้โดยการมองเห็นจะดีกว่าทักษะการเรียนรู้โดยการฟัง เด็กในกลุ่มอาการดาวน์แต่ละคนมีลักษณะแตกต่างกันไป เด็กกลุ่มอาการดาวน์อาจมีความผิดปกติในระบบต่างๆของร่างกาย เช่น ระบบหัวใจและหลอดเลือด กล้ามเนื้อ ทางเดินอาหาร ระบบต่อมไร้ท่อ และอื่นๆอีกหลายระบบที่สำคัญคือเด็กกลุ่มนี้จะมีภาวะปัญญาอ่อนร่วมด้วย ส่วนใหญ่อยู่ในระดับสติปัญญาในเกณฑ์ปัญญาอ่อนระดับเล็กน้อยถึงปานกลาง (กลุ่มอาการดาวน์ นพวรรณ ศรีวงศ์พานิช 2553)

กล่าวโดยสรุป กลุ่มอาการดาวน์เกิดจากความผิดปกติของโครโมโซมคู่ที่ 21 ซึ่งสาเหตุของความผิดปกติยังไม่ทราบกลไกแน่ชัด เชื่อว่าสารพันธุกรรมของโครโมโซมคู่ที่ 21 ที่เกินมานั้น ทำให้กระบวนการปกติที่ควบคุมการสร้างตัวอ่อนเปลี่ยนแปลงซึ่งทำให้เด็กเหล่านี้มีลักษณะหน้าตาคล้ายคลึงกัน เด็กในกลุ่มดาวน์มักมีความผิดปกติในระบบต่างๆ ระบบหัวใจและหลอดเลือด กล้ามเนื้อ ทางเดินอาหาร ระบบต่อมไร้ท่อ เด็กกลุ่มนี้จะมีภาวะบกพร่องทางสติปัญญาร่วมด้วยส่วนใหญ่มีระดับสติปัญญาในระดับเล็กน้อยถึงปานกลาง มักพูดช้าและพูดไม่ชัด และมีทักษะด้านภาษา การสื่อความหมายที่ช้า มีทักษะการเรียนรู้ได้ช้า

การศึกษาค้นคว้าอิสระในครั้งนี้ผู้ศึกษาได้กำหนดประชากรเป็นเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับเล็กน้อยในกลุ่มดาวน์ซินโดรม ไม่มีความพิการซ้ำซ้อน และเรียนร่วมในชั้นเรียนเด็กปกติ

3. การจัดการการศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ

การเรียนร่วมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ (Inclusive education for children with special needs) เป็นการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษประเภทต่างๆ เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็น เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เป็นต้น โดยจัดให้เด็กเหล่านี้เข้ามาเรียนในชั้นเรียนปกติ เพื่อให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้รับการพัฒนาทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา สอดคล้องกับความสามารถของเด็ก อีกทั้งยังช่วยให้เด็กปกติมีการยอมรับ และปรับตัว เพื่อสามารถเรียนร่วมกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้ การเรียนร่วม หรือการจัดการศึกษาโดยรวม (Inclusive Education) เป็นแนวคิดในการจัดการศึกษาที่โรงเรียนจะต้องจัดการศึกษาให้กับเด็กทุกคน โดยไม่มีการแบ่งแยกว่าเด็กคนใดเป็นเด็ก

ปกติ หรือเป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษเด็กทุกคนที่ผู้ปกครองพามาเข้าเรียน ทางโรงเรียนจะต้องรับเด็กและจะต้องจัดการศึกษาให้เขาอย่างเหมาะสม การเรียนร่วมยังหมายถึงการศึกษาที่ไม่แบ่งแยกระดับชั้น เช่น อนุบาลประถมศึกษา มัธยมศึกษา อุดมศึกษา ตลอดจนการดำรงชีพของคนในสังคมหลังจบการศึกษาจะต้องดำเนินไปในลักษณะร่วมกันที่ทุกคนต่างเป็นส่วนหนึ่งของสังคม และเขาเหล่านั้นต่างก็เป็นส่วนหนึ่งของสังคมที่ต้องใช้ชีวิตร่วมกันกับเด็กปกติโดยไม่มี การแบ่งแยก ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดความหมายของการเรียนร่วมว่า หมายถึง วิธีการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้เรียนร่วมกับเด็กปกติ เพื่อส่งเสริมให้เด็กเหล่านี้ได้มีโอกาสเรียนรู้ตามรูปแบบที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงความสามารถของบุคคลนั้น ให้สามารถดำรงชีวิตในสังคมอย่างปกติสุข

การจัดการศึกษาแบบเรียนรวม เป็นแนวคิดใหม่ทางการศึกษาที่โรงเรียนต้องจัดการศึกษาให้กับเด็กทุกคนไม่มีการแบ่งแยกว่าเด็กคนใดเป็นเด็กทั่วไป หรือเด็กคนใดที่มีความต้องการพิเศษ โดยโรงเรียนต้องจัดการศึกษาให้เหมาะสมเพื่อให้เด็กสามารถดำรงชีพในสังคมร่วมกัน การจัดการเรียนรวมเป็นการให้โอกาสเด็กพิการได้เรียนอย่างเคียงบ่าเคียงไหล่กับเด็กทั่วไป ในสภาพห้องเรียนปกติ ซึ่งหากได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกวิธีแล้วเด็กพิการสามารถประสบความสำเร็จได้ การเรียนรวมทำให้เด็กพิการมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กทั่วไปและรอดพ้นจากการถูกตีตราว่าเป็นเด็กพิการทำให้เด็กทั้งสองกลุ่มยอมรับซึ่งกันและกัน(การศึกษาแบบเรียนรวม ฉวีวรรณ โยคีณ สืบค้น 17 กรกฎาคม 2559)

การศึกษาพิเศษเป็นกระบวนการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษทางการศึกษาที่ต้องการความช่วยเหลือแตกต่างไปจากเด็กปกติให้ได้รับความรู้เพื่อเติมในส่วนที่ขาดไป อันเนื่องจากสาเหตุความบกพร่องของร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ เด็กที่มีความต้องการพิเศษมักมีความบกพร่องทางด้านต่างๆ การจัดการการศึกษาพิเศษจึงเป็นการจัดสถานการณ์การเรียนการสอนเพื่อเปิดโอกาสให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษทุกคนได้รับประโยชน์เต็มที่ จนสามารถพัฒนาไปสู่ระดับสูงสุดแห่งศักยภาพแต่ละคน เพื่อให้เด็กเหล่านี้ได้สามารถพัฒนาร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม ไปในทางที่ดีใกล้เคียงปกติได้เต็มกำลังความสามารถของแต่ละบุคคล(ความรู้เกี่ยวกับการศึกษาพิเศษ ค้นคืน 17 สิงหาคม 2559 www.kroobannok.com)

การศึกษาแบบเรียนรวมมีจุดกำเนิดมาจากการศึกษาพิเศษ(Special Education) ซึ่งนักการศึกษาพบว่า วิธีการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมนี้จะไม่มีการแยกเด็กออกไปจากสังคม สามารถจัดให้เด็กทุกคนได้มีโอกาสรับการศึกษาในโรงเรียนปกติตามความต้องการหรือความแตกต่างของแต่ละบุคคล โดยครูและบุคลากรทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องพร้อมทั้งผู้ปกครองจะต้องปรับ แนวคิด ปรับ

หลักสูตร ปรับวิธีการสอน เพื่อจัดการศึกษาให้ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนแต่ละคนให้ได้รับการพัฒนาถึงขีดสูงสุดของความสามารถ (อรวรรณ นิ่มตลุง 2552 หน้า 40)

ในประเทศไทย มีการจัดสอนเด็กปัญญาอ่อนขึ้นครั้งแรกที่โรงพยาบาลราชานุกูล ในปี พ.ศ.2505 ต่อมา มีโรงเรียนของมูลนิธิจัดตั้งขึ้นในรูปแบบ โรงเรียนพิเศษเฉพาะเด็กพิการ ปัจจุบันกระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดให้มีโรงเรียนพิเศษเฉพาะใน จังหวัดต่างๆ และให้เด็กพิการได้เรียนรวมในโรงเรียนเด็กปกติทั่วไปด้วย

กล่าวโดยสรุป การจัดการศึกษาพิเศษเป็นการจัดให้เด็กพิเศษในด้านต่างๆ แต่มีความสามารถในระดับเรียนได้ ได้เรียนร่วมกับเด็กปกติทั่วไปในชั้นเรียนปกติ โดยจัดการศึกษาอย่างเหมาะสมกับความพิการเพื่อให้เด็กพิเศษมีการพัฒนาทั้งทางด้าน ร่างกาย สติปัญญา สังคม และอารมณ์

นโยบายและแผนพัฒนาการศึกษาสำหรับเด็กพิการ พระราชบัญญัติ “การจัดการการศึกษาสำหรับผู้พิการ” พ.ศ. 2551 ตามมาตรา 3 ได้ระบุว่าคนพิการ หมายความว่า บุคคลซึ่งมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวัน หรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคม เนื่องจากมีความบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหว การสื่อสาร จิตใจ อารมณ์ พฤติกรรม สติปัญญา การเรียนรู้ หรือความบกพร่องอื่นใดประกอบกับมีอุปสรรคในด้านต่างๆ และมีความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษาที่จะต้องได้รับความช่วยเหลือด้านหนึ่งด้านใด เพื่อให้สามารถปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคม ได้อย่างบุคคลทั่วไป

ตามมาตรา 5 ในพระราชบัญญัติ การจัดการการศึกษาสำหรับผู้พิการ พ.ศ. 2551 ได้ระบุคนพิการมีสิทธิทางการศึกษาดังนี้

วรรค 1 ได้รับการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการจนตลอดชีวิตพร้อมทั้งได้รับเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา

วรรค 2 เลือกบริการทางการศึกษา สถานศึกษา ระบบและรูปแบบการศึกษา โดยคำนึงถึงความสามารถ ความสนใจ และความถนัดและความจำเป็นพิเศษของบุคคลนั้น

วรรค 3 ได้รับการศึกษาที่มีมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา รวมทั้งการจัดหลักสูตรกระบวนการเรียนรู้ การทดสอบทางการศึกษาที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการแต่ละประเภทและบุคคล

มาตรา 8 ให้สถานศึกษาในทุกสังกัดจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล โดยให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการ และต้องมีการปรับปรุงแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง ตามหลักเกณฑ์และวิธีการในประกาศกระทรวง

การเรียนรู้ร่วมหมายถึง การจัดให้คนพิการได้เข้าศึกษาในระบบการศึกษาทั่วไป ทุก ระดับและหลากหลายรูปแบบ รวมถึงการจัดการศึกษาให้สามารถรองรับการเรียนการสอนสำหรับ คนทุกกลุ่มรวมทั้งคนพิการ สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา

สถานศึกษาสำหรับผู้พิการ หมายความว่า สถานศึกษาของรัฐหรือเอกชนที่จัดการศึกษา สำหรับคนพิการโดยเฉพาะ ทั้งในลักษณะประจำ ไป กลับ และรับบริการที่บ้าน

ศูนย์การศึกษาพิเศษ หมายความว่า สถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษานอกระบบ หรือ ตามอัธยาศัยแก่คนพิการ ตั้งแต่แรกเกิดหรือแรกพบความพิการจนตลอดชีวิต

ศูนย์การเรียนเฉพาะความพิการ หมายความว่า สถานศึกษาจัดการศึกษานอกระบบ หรือ ตามอัธยาศัยแก่คนพิการ โดยเฉพาะ โดยผ่านหน่วยงานการศึกษานอกโรงเรียน บุคคล ครอบครัวยุวมชน องค์กรเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถาน ประกอบการ โรงพยาบาล สถาบันการแพทย์ สถานสงเคราะห์และสถาบันทางสังคมอื่นเป็นผู้จัด ตั้งแต่ระดับ การศึกษาปฐมวัย การศึกษาขั้นพื้นฐาน อาชีวศึกษา อุดมศึกษาและหลักสูตรระยะสั้น

ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ “นโยบายปฏิรูปการศึกษาสำหรับคนพิการใน ทศวรรษที่สอง(พ.ศ.2551-2561)” ได้กล่าวว่า กระทรวงศึกษาธิการได้ตระหนักถึงความสำคัญและ สิทธิของคนพิการในการรับบริการทางการศึกษาตามมาตรา 10 วรคสอง แห่งพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 และมาตรา 5 แห่ง พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ.2551 เพื่อให้คนพิการทุกคนได้รับการพัฒนา เต็มตามศักยภาพ และเพิ่ม โอกาสทางการศึกษาและเรียนรู้ให้คนพิการได้รับการศึกษาอย่างมี คุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของแต่ละประเภทความพิการในทุกระบบและรูปแบบการศึกษาอย่าง ทั่วถึง และเสมอภาค ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล รวมทั้งส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุก ภาคส่วนของสังคมในการบริหารและจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ โดยมีนโยบายดังนี้

นโยบายข้อที่ 1 คนพิการได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง และเสมอภาค โดยมียุทธศาสตร์ เพิ่มโอกาสให้คนพิการได้รับบริการทางการศึกษาตามมาตรการ

มาตรการ 1. พัฒนาระบบและจัดทำฐานข้อมูลคนพิการด้านการศึกษาให้เป็นปัจจุบัน และมีคุณภาพ

มาตรการ 2. จัดระบบการดูแลช่วยเหลือ การคัดกรอง การวินิจฉัย และการประเมิน สมรรถภาพพื้นฐานของคนพิการเพื่อเข้ารับการศึกษา

มาตรการ 3. พัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาที่หลากหลาย ทั้งในระบบ นอกระบบ และ ตามอัธยาศัยให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการทุกประเภทและทุกระดับ

มาตรการ 4. เพิ่มจำนวนสถานศึกษา สาขา ห้องเรียน และเครือข่าย ครอบครัวยุวมชน ในการจัดการศึกษาให้กับคนพิการ อย่างหลากหลายและครอบคลุมทุกพื้นที่

มาตรการ 5. กำหนดกฎ ระเบียบ หลักเกณฑ์ และวิธีการให้คนพิการทุกรนได้รับบริการ ทางการศึกษาอย่างทั่วถึง

นโยบายข้อที่ 2 คนพิการได้รับการศึกษาอย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของแต่ละประเภทความพิการในทุกระบบและรูปแบบการศึกษา โดยมียุทธศาสตร์ พัฒนาหลักสูตร กระบวนการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลที่เหมาะสมสำหรับคนพิการตามมาตรการ

มาตรการ 1. พัฒนามาตรฐาน และการประกันคุณภาพการศึกษาสำหรับคนพิการของแต่ละประเภทความพิการในทุกระบบ และรูปแบบการศึกษา

มาตรการ 2. ส่งเสริมการวิจัย พัฒนามาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา รวมทั้งการจัดหลักสูตรนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ การทดสอบทางการศึกษา การวัดและประเมินผลที่เหมาะสมกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการในแต่ละประเภทและบุคคล

มาตรการ 3. พัฒนาระบบและให้การสนับสนุน สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการแต่ละประเภทในทุกระบบ และรูปแบบการศึกษา

มาตรการ 4. กำหนดระเบียบ หลักเกณฑ์ และวิธีการเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล การศึกษา การเทียบโอนสำหรับคนพิการแต่ละประเภทในทุกระบบ และรูปแบบการศึกษา

นโยบายข้อที่ 3 การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ โดยมียุทธศาสตร์ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการตามมาตรการ

มาตรการ 1. ส่งเสริมความเข้มแข็ง และพัฒนาศักยภาพเครือข่ายในการจัดการศึกษา สำหรับคนพิการ

มาตรการ 2. ส่งเสริม สนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัวยุวมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ สถาบันสังคมอื่น ให้มีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

มาตรการ 3. ส่งเสริม สนับสนุนให้ครอบครัวมีบทบาทในการพัฒนาศักยภาพคนพิการ อย่างต่อเนื่อง และการเรียนรู้โดยครอบครัว

มาตรการ 4. พัฒนากลไก การประสานงานเครือข่ายในการจัดการศึกษาสำหรับคน พิการทั้งในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติการอย่างเป็นระบบ

นโยบายข้อที่ 4 พัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการการศึกษาสำหรับคนพิการ โดยมี ยุทธศาสตร์ พัฒนาระบบการบริหารและกลไกในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการตามมาตรการ

มาตรการ 1. จัดทำแผนแม่บทในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการให้ครอบคลุมทุกระดับและประเภทความพิการ

มาตรการ 2. พัฒนาระบบการจัดการศึกษา ระบบการส่งต่อ และระบบการสนับสนุน การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการอย่างเป็นรูปธรรม

มาตรการ 3. เร่งจัดทำกฎ ระเบียบ หลักเกณฑ์และวิธีการที่เอื้อต่อการบริหารจัดการ การศึกษาสำหรับคนพิการที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไข เพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ.2545 และพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551

มาตรการ 4. กำหนดนโยบายด้านการบริหาร และกลไกการจัดการศึกษาสำหรับคน พิการ พร้อมจัดทำแผนพัฒนาสู่การปฏิบัติ

มาตรการ 5. ส่งเสริมศักยภาพในการประชาสัมพันธ์ การประสานงาน กำกับติดตาม และประเมินผล การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการในระดับชาติ

มาตรการ 6. ส่งเสริมความเข้มแข็งในการบริหารงานของสถานศึกษา โรงเรียนดีประจำ ตำบล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และหน่วยงานที่จัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

มาตรการ 7. ยกระดับสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษให้มีฐานะเทียบเท่ากรม

สรุปได้ว่าพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 ได้ให้ ความหมายของคนพิการว่าเป็นผู้ที่มีความบกพร่องหรือมีอุปสรรคในด้านต่างๆ และมีความจำเป็น พิเศษทางการศึกษาที่จะต้องได้รับความช่วยเหลือด้านการศึกษา ในการเรียนร่วมในระบบการศึกษา ทั่วไป หรือการเรียนในสถานการศึกษาพิเศษ และกระทรวงศึกษาธิการได้มีนโยบายที่สอดคล้องกับ พระราชบัญญัติการจัดการการศึกษาสำหรับคนพิการ เพื่อให้คนพิการได้รับการพัฒนาอย่างเต็มตาม ศักยภาพ และเพิ่ม โอกาสทางการศึกษาและเรียนรู้ให้คนพิการ ได้ศึกษาอย่างมีคุณภาพตามมาตรฐาน การศึกษาของแต่ละประเภทความพิการ

4. แนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสาร

การสื่อสารเป็นสิ่งที่คนใช้สร้างปฏิสัมพันธ์ การรับรู้เกี่ยวกับข่าวสารและปฏิริยาต่อกัน เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารซึ่งมีผู้ให้ความหมายไว้ มนุษย์เป็นสัตว์สังคม จึงทำให้มีความ จำเป็นต้องมีการติดต่อสื่อสารกัน โดยอาศัยรูปแบบและวิธีต่างๆ กัน การสื่อสารมีส่วนสัมพันธ์ใน

ชีวิตมนุษย์ทั้งในด้านการดำรงชีวิต การศึกษาเล่าเรียนและการทำงานในส่วนของการศึกษาอันได้แก่ การเรียนการสอนนั้นนับได้ว่าต้องอาศัยกระบวนการต่างๆ ของการสื่อสารมาใช้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในรูปแบบของการสื่อสารทางเดียวและการสื่อสารสองทางทั้งนี้เพื่อเป็นหลักในการจัดสื่อและวิธีการสอนให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ นอกจากนี้รูปแบบจำลองและกฎเกณฑ์ต่างๆ ของการสื่อสารยังเป็นสิ่งช่วยในการเตรียมตัวผู้สอนให้คำนึงถึงข้อจำกัดและอุปสรรคต่างๆ อันจะเป็นการบั่นทอนประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการเรียนการสอนให้ลดลง (กิดานันท์ มะลิทอง 2543, หน้า 22) การติดต่อสื่อสาร คือ กระบวนการในการส่งผ่านหรือสื่อความหมายระหว่างบุคคล สังคมมนุษย์เป็นสังคมที่สมาชิกใช้ความสามารถของตน สื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจได้โดยแสดงออกในรูปของความต้องการ ความปรารถนา ความรู้สึกนึกคิด ความรู้และประสบการณ์ต่างๆ จากบุคคลหนึ่งไปสู่อีกบุคคลหนึ่ง (วิรัช ลภีรัตนกุล 2546, หน้า 159) การติดต่อสื่อสาร หมายถึง กระบวนการถ่ายทอดข่าวสารจากบุคคลหนึ่งไปยังอีกบุคคลหนึ่ง หรือจากกลุ่มหนึ่งไปยังอีกกลุ่มหนึ่ง ซึ่งการถ่ายทอดอาจใช้ภาษาพูด ภาษาเขียน หรือสัญลักษณ์อื่นๆ ที่สามารถทำให้เข้าใจข่าวสารได้ตรงกัน (อาคม วัชโรสง 2547 หน้า 58) สรุปได้ว่าการสื่อสาร เป็นกระบวนการถ่ายทอดหรือการนำเรื่องราวต่างๆ ที่เป็นข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น หรือความรู้สึก โดยอาศัยเครื่องนำไปโดยวิธีใดวิธีหนึ่ง ไปถึงจุดหมายปลายทางจนทำให้ผู้อื่นเข้าใจได้

4.1 จุดมุ่งหมายของการสื่อสาร การติดต่อสื่อสารมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน จะต้องสื่อข้อมูลต่างๆ ให้อีกฝ่ายหนึ่งเข้าใจในจุดประสงค์ของผู้ส่งสาร แต่ผู้รับสารอาจจะเข้าใจได้มากน้อยเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับผู้ส่งสารว่าจะต้องส่งสารให้ถูกต้องชัดเจนและเข้าใจตรงกัน การติดต่อสื่อสารในแต่ละระดับย่อมมีจุดหมายแตกต่างกัน โดยภาพรวมการติดต่อสื่อสารมีจุดประสงค์เพื่อ (ณัฐวัฒน์ พระงาน 2555 หน้า 5)

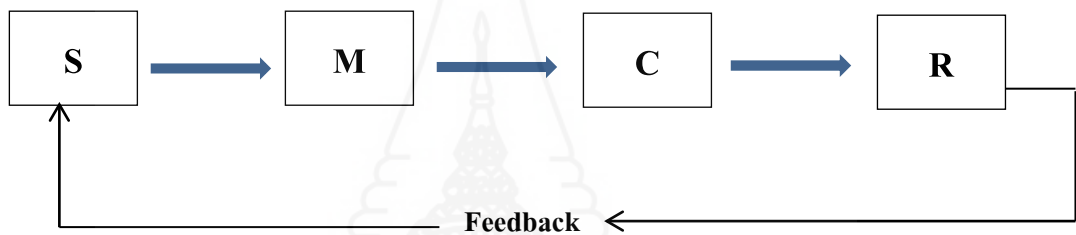
4.1.1. เพื่อพัฒนาให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน (Develop Understood) หากไม่มีการติดต่อสื่อสารกันกันคนเราจะไม่มีโอกาสเข้าใจกันได้ แม้ว่าจะสามารถอ่านหนังสือได้ แต่การติดต่อสื่อสารกับบุคคลต่างชาติต่างภาษาย่อมมีอุปสรรคเพราะไม่สามารถเข้าใจกันได้ ดังนั้น จึงอาจติดต่อสื่อสารกัน โดยใช้กิริยาท่าทาง สีหน้า หรือที่เรียกว่า ภาษาใบ้ ซึ่งอาจทำให้เข้าใจซึ่งกันและกันได้

4.1.2 เพื่อให้เกิดการกระทำในสิ่งที่มุ่งหวัง (Create action) เป็นการติดต่อสื่อสารแบบออกคำสั่ง หรือตามคำชักชวนโฆษณา อาจเป็นการติดต่อสื่อสารโดยใช้ภาษาเขียน ภาษาพูด หรือภาษาท่าทางก็ได้

4.1.3 เพื่อเป็นการให้ข่าวสาร (Give information) ไม่ว่าจะเป็นการให้ข่าวสารเกี่ยวกับอะไร สำคัญมากน้อยเพียงใด จะทำให้ผู้อื่นรับรู้ได้ก็โดยการสื่อสาร ทั้งการให้ข่าวสารทางการเมือง และข่าวสารทางการค้า

4.1.4 เพื่อให้รู้ถึงปฏิกิริยาตอบกลับของผู้อื่น (Know Reaction) หลังจากทีกระทำการติดต่อสื่อสารกับบุคคลใดแล้ว ทางที่จะรู้ว่าผู้อื่นมีปฏิกิริยาตอบกลับอย่างไรบ้าง ต้องอาศัยวิธีการติดต่อสื่อสารด้วยเช่นกัน

4.1.5 เพื่อจูงใจให้เกิดความร่วมมือ สร้างกำลังใจแก่ผู้เกี่ยวข้องกัน และนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไข

ภาพที่ 2.1 องค์ประกอบของการสื่อสาร

1. ผู้ส่งสาร คือ ผู้แสดงความมุ่งหมาย เช่น ผู้พูด ผู้เขียน
2. สาร คือ ข้อความหรือเรื่องราวที่ผู้ส่งสารถ่ายทอดไปยังผู้รับสาร
3. สื่อ คือ ตัวกลางที่นำสารจากผู้ส่งไปยังผู้รับสาร
4. ผู้รับสาร คือ ผู้รับความมุ่งหมาย เช่น ผู้ฟัง ผู้อ่าน
5. การตอบกลับ คือ ผลการตอบสนองจากผู้รับสาร

4.2 ลักษณะของการสื่อสาร การที่มนุษย์เราจะมีการสื่อสารหรือสื่อความหมายกันนั้น จำเป็นต้องอาศัยวิธีการ รูปแบบและประเภทของการสื่อสารเป็นหลักสำคัญเพื่อช่วยในการติดต่อกัน การสื่อสารในแต่ละวาระและสภาพการณ์นั้น ย่อมมีลักษณะของการติดต่อแตกต่างกันไป โดยอาจจะมีการใช้วิธีการ รูปแบบและประเภทของการสื่อสารอย่างหนึ่งในสถานการณ์หนึ่ง แต่อาจใช้อีกอย่างหนึ่งในอีกสถานการณ์หนึ่งก็ได้ ดังนั้นจึงสมควรที่จะศึกษาถึงลักษณะของการสื่อสารเพื่อให้ใช้ได้เหมาะสมในแต่ละโอกาส (ภาษาไทยกับการสื่อสาร 2558 หน้า 22)

4.2.1 วิธีการของการสื่อสารแบ่งออกได้เป็น 3 วิธี คือ

- 1) การสื่อสารด้วยวาจา หรือ วัจนภาษา(Oral Communication) เช่น การพูด การร้องเพลง เป็นต้น
- 2) สื่อสารที่ไม่มีใช้วาจา หรือ อวัจนภาษา (Nonverbal Communication) และการสื่อสารด้วยภาษาเขียน (Written Communication) เช่น การสื่อสารด้วยท่าทาง ภาษามือ และตัวหนังสือ เป็นต้น
- 3) การสื่อสารด้วยการใช้ทัศนสัมผัสหรือการเห็น (Visual Communication) เช่น การสื่อสารด้วยภาพ โปสเตอร์ สไลด์ เป็นต้น หรือโดยการใช้สัญลักษณ์ หรือ เครื่องหมายต่างๆ

4.2.2 รูปแบบการสื่อสาร

- 1) การสื่อสารทางเดียว (One-Way communication) เป็นการส่งข่าวสารหรือการสื่อความหมายไปยังผู้รับสารแต่เพียงฝ่ายเดียว โดยที่ผู้รับไม่สามารถมีการตอบสนองในทันทีให้ผู้ส่งสารทราบ แต่อาจจะมีปฏิกิริยาตอบสนองกลับ (Feedback) ไปยังผู้ส่งสารในภายหลังได้ การสื่อสารรูปแบบนี้จึงเป็นการที่ผู้ส่งและผู้รับสารไม่สามารถมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันได้ทันที จึงมักเป็นการสื่อสารโดยอาศัยสื่อมวลชน เช่นการฟังวิทยุ หรือการชมโทรทัศน์ เหล่านี้เป็นต้น
- 2) การสื่อสารสองทาง (Two-Way Communication) เป็นการสื่อสารหรือการสื่อความหมายที่ผู้รับสารมีโอกาสตอบสนองมายังผู้ส่งสารในทันที โดยที่ผู้ส่งและผู้รับอาจจะอยู่ต่อหน้ากันหรืออาจอยู่คนละสถานที่ก็ได้ แต่ทั้งสองฝ่ายจะสามารถมีการเจรจาโต้ตอบกันไปมา โดยที่ต่างฝ่ายต่างพลัดกันทำหน้าที่เป็นทั้งผู้ส่งสารและผู้รับสารในเวลาเดียวกัน เช่น การพูด โทรศัพท์ การประชุม เป็นต้น (กิดานันท์ มะลิทอง 2543, หน้า 22-23)

4.3 รูปแบบการสื่อสารกับการเรียนรู้ การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้จากการที่ผู้เรียนรับสารแล้วทำการแปลความหมายของสาร คือ เนื้อหาบทเรียนนั้นให้เข้าใจแล้วทำการตอบสนอง ในการที่จะเกิดการเรียนรู้ได้นี้ย่อมต้องอาศัยกระบวนการของการสื่อสาร ในรูปแบบของการสื่อสารทางเดียวและการสื่อสารสองทางในลักษณะของการให้สิ่งเร้าเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนมีการแปลความหมายของเนื้อหาบทเรียนนั้นและให้มีการตอบสนองเพื่อเกิดเป็นการเรียนรู้ขึ้นลักษณะของการให้สิ่งเร้าและการตอบสนองในการสื่อสารนี้ หมายถึง การที่ผู้สอนให้สิ่งเร้าหรือส่งแรงกระตุ้นไปยังผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีการตอบสนองออกมา โดยผู้สอนอาจใช้การอภิปราย คำบรรยายภาพ สไลด์ของจำลอง การสาธิตและโสตทัศนูปกรณ์ต่างๆ เป็นต้น หรือแม้แต่ตัวผู้สอนเอง วิทยากรหรือผู้ส่งเนื้อหาบทเรียนก็นับเป็นสิ่งเร้าเช่นเดียวกัน ส่วนการตอบสนองของผู้เรียน ได้แก่ คำพูด การเขียน การแสดงออกทางร่างกาย รวมถึงกระบวนการทั้งหมดทางด้านความคิด เจตคติ และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมต่างๆ ซึ่งก่อนที่ผู้เรียนจะมีการตอบสนองเกิดขึ้นได้นั้นย่อมจะต้องมีการ

แปลความหมายของสิ่งเร้าที่ได้รับมาได้เสียก่อนหมายความว่าอย่างไร เพื่อจะได้ทำการตอบสนองได้อย่างถูกต้อง(เอี่ยม ฉายางามและคณะ 2554 หน้า 18)

โดยทั่วไปแล้ว สารที่ถูกผู้ส่งถ่ายทอดไปยังผู้รับสารจะเข้าไปสู่ระบบการรับรู้ของมนุษย์โดยผ่านประสาทสัมผัสทางในทางหนึ่ง ได้แก่

1. ทางการเห็น โดยประสาทตา
2. ทางการได้ยิน โดยประสาทหู
3. ทางการได้กลิ่น โดยประสาทจมูก
4. ทางการสัมผัส โดยประสาททางกาย
5. ทางการลิ้มรส โดยประสาทลิ้น

4.3.1 การสื่อสารแบบเผชิญหน้า

เป็นการสื่อสารที่ทั้งผู้ส่งสารและผู้รับสารมีโอกาสเผชิญหน้ากัน ผู้รับสารมีโอกาสแสดงปฏิกิริยาตอบสนองในทันทีที่ได้รับสารจากผู้ส่งสาร ผู้ส่งสารก็ได้รับทราบปฏิกิริยาตอบสนองของผู้รับสารในทันทีเช่นกัน ทั้งสองฝ่ายมีการโต้ตอบกันอย่างต่อเนื่อง เช่น การพูดคุยในวงสนทนากัน เป็นต้น

4.3.2 การสื่อสารแบบไม่เผชิญหน้า

เป็นการสื่อสารที่ผู้ส่งสารและผู้รับสาร ไม่มีโอกาสเผชิญหน้ากันแต่สื่อสารกันด้วยการผ่านสื่อหรือตัวกลางนำสาร ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ สื่อมนุษย์ สื่อเฉพาะกิจ ผู้รับสารไม่มีโอกาสตอบสนองกลับไปยังผู้ส่งสารในทันทีทันใด ทำนองเดียวกันผู้รับสารไม่สามารถทราบปฏิกิริยาตอบสนองของผู้รับสารในทันทีเช่นกัน เช่น การจัดส่งนิทรรศการ การเขียน อ่านหนังสือ (สิริวรรณ นันทจันทุล 2543, หน้า 7)

ข้อควรคำนึงในการสื่อสาร Camp.1985 อ้างใน เอกวิทย์ แก้วประดิษฐ์, หน้า 263-265 ได้เสนอแนะหลักการเรียนรู้ในการจัดปรุงแต่งสารเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ไว้ดังนี้

1. การสร้างแรงจูงใจ หมายความว่าสารที่นำมาเสนอนั้นจะต้องทำให้เกิดความน่าสนใจเพื่อเป็นการดึงดูดจูงใจให้ผู้เรียนเกิดความสนใจก่อนที่เกิดการเรียนรู้ เช่น อาจปรุงแต่งสารโดยใช้เทคนิคกราฟิก จัดทำเป็นกิจกรรมหรืออาจทำเป็นละครหรือนิทาน เป็นต้น
2. คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล หมายความว่า ผู้เรียนมีความแตกต่างกันความถนัดต่างกันและความสามารถในการเรียนรู้ในอัตราที่ต่างกันมีวิธีการที่แตกต่างกัน ดังนั้นการนำเสนอสารครูจะต้องจัดปรุงแต่งสารหรือออกแบบกิจกรรมโดยคำนึงถึงปัจจัยด้านต่อไปนี้เสมอ

- 1) สติปัญญา

2) ระดับการศึกษา

3) บุคลิกภาพ

4) ความพร้อม

5) ความสามารถ

3. ต้องบอกถึงวัตถุประสงค์ การบอกวัตถุประสงค์ในการเรียนให้กับผู้เรียนจะเป็นการชี้แนะถึงเนื้อหาที่ผู้เรียนจะได้รับ การบอกวัตถุประสงค์ก่อนนำเสนอเนื้อหาจะทำให้ประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ได้ดีกว่าไม่บอกวัตถุประสงค์

4. การจัดลำดับเนื้อหา ถ้าได้จัดลำดับเนื้อหาและมีโครงสร้างที่ง่ายไม่ซับซ้อน ให้ความยากง่ายไปตามลำดับมีความเป็นเหตุเป็นผลกันจะช่วยให้ผู้เรียนมีความเข้าใจและเกิดการเรียนรู้ได้มากขึ้น

5. การเตรียมประสบการณ์ เป็นการเตรียมตัวผู้เรียนให้มีประสบการณ์ที่จำเป็นต่อการเรียนเนื้อหานั้นก่อน เพื่อให้มีพื้นฐานที่จะเรียนเนื้อหาที่ยากต่อไป

6. การเตรียมสภาพแวดล้อม หมายถึงการสร้างสภาพแวดล้อมหรือบรรยากาศในการเรียนให้มีบรรยากาศที่พึงประสงค์ มีสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการเรียนรู้ที่พร้อมสร้างบรรยากาศให้ผู้รู้สึกอบอุ่นเป็นกันเอง ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนมีความพร้อมที่จะรับสารได้ดีขึ้น

7. กระตุ้นให้มีส่วนร่วม ขณะที่น่าเสนอเนื้อหาควรส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วม เนื่องจากว่าการเรียนรู้จะเกิดขึ้นเมื่อผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาด้วยตนเองและทำให้จำได้นาน จำเป็นต้องมีกิจกรรมให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมหรือปฏิบัติ เพราะการมีส่วนร่วมจะทำให้ผู้เรียนได้ใช้สมองและทักษะทางกายทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ดีกว่าการฟังหรือดูเพียงอย่างเดียว

8. ต้องให้ข้อมูลย้อนกลับ เมื่อผู้เรียนได้รับสารแล้วจะเกิดการเรียนรู้หรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ดังนั้นในฐานะครูผู้ส่งสารต้องบอกผู้เรียนว่าพฤติกรรมนั้นเป็นอย่างไร เป็นการชี้ให้เห็นถึงพัฒนาการ เพราะพัฒนาการในทางที่ดีจะช่วยสร้างแรงจูงใจในการเรียนให้กับผู้เรียนในทางตรงข้ามถ้าผู้เรียนมีพัฒนาการที่ไม่ดีก็จะได้ปรับปรุงแก้ไขต่อไป

9. ต้องมีการเสริมแรง เมื่อผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้หรือประสบความสำเร็จในการเรียนก็จะทำให้อยากเรียนต่อไป ครูจะต้องสร้างความมั่นใจให้เกิดแก่ผู้เรียน โดยการให้รางวัล คำชม หรือแสดงพฤติกรรมในทางบวก ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนมีกำลังใจพยายามกระทำในทางบวกต่อไป

10. ให้มีการกระทำซ้ำๆ เนื้อหาของสารบางครั้งมีความซับซ้อนยากต่อการเรียนรู้ จำเป็นต้องให้ผู้เรียนได้ใช้ความพยายามหรือปฏิบัติซ้ำๆ หลายๆ ครั้ง เพื่อให้เกิดทักษะความชำนาญ

11. การนำไปใช้ เนื้อหาที่นำเสนอแก่ผู้เรียนควรเป็นเนื้อหาที่ผู้เรียนสามารถประยุกต์นำความรู้ที่ได้รับไปใช้กับสภาพการณ์ที่เกิดขึ้นใหม่ได้ ถ้าหากได้ดังนี้ผู้เรียนก็รับสารหรือเรียนรู้ได้อย่างมีความหมาย ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามที่ผู้สอนตั้งวัตถุประสงค์ไว้ กระบวนการสื่อสารของครูก็บรรลุเป้าหมาย

สรุปได้ว่า การสื่อสารประกอบไปด้วย ผู้ส่งสาร สาร ช่องทางการสื่อสาร ผู้รับสาร ซึ่งการสื่อสารจะมีวัตถุประสงค์ เพื่อแจ้งให้ทราบ เพื่อสร้างความพึงพอใจ และเพื่อผู้รับสารได้มีความเข้าใจตรงกันในสารที่ส่งไป การสื่อสารมีทั้งการสื่อสารทางเดียวซึ่งการตอบกลับจะช้า และการสื่อสารสองทางซึ่งผู้รับสารสามารถที่จะตอบโต้ได้ในทันที การสื่อสารเพื่อการเรียนรู้หมายถึงใน การที่จะเกิดการเรียนรู้ได้นั้นย่อมต้องอาศัยกระบวนการของการสื่อสาร ในรูปแบบของการสื่อสารทางเดียวและการสื่อสารสองทางในลักษณะของการให้สิ่งเร้าเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนมีการแปลความหมายของเนื้อหาบทเรียนนั้นและให้มีการตอบสนองเพื่อเกิดเป็นการเรียนรู้ขึ้น

5. แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้

นักจิตวิทยาหลายท่านให้ความหมายของการเรียนรู้ไว้ คิมเบิล (Kimble , 1964) "การ เรียนรู้ เป็นการเปลี่ยนแปลงค่อนข้างถาวรในพฤติกรรม อันเป็นผลมาจากการฝึกที่ได้รับการ เสริมแรง" (อ้างใน ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร หน้า 22) ฮิลการ์ด และ เบาเวอร์ (Hilgard & Bower, 1981) "การเรียนรู้ เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม อันเป็นผลมาจากประสบการณ์และการ ฝึก ทั้งนี้ไม่รวมถึงการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมที่เกิดจากการตอบสนองตามสัญชาตญาณ ฤทธิ์ ของยา หรือสารเคมี หรือปฏิกิริยาสะท้อนตามธรรมชาติของมนุษย์" ครอนบาค (Cronbach) "การ เรียนรู้ เป็นการแสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมที่มีการเปลี่ยนแปลง อันเป็นผลเนื่องมาจากประสบการณ์ ที่แต่ละบุคคลประสบมา "(อ้างใน ชัชฎา ทรรณลักษณ์ หน้า 6)

การเรียนรู้คือการเปลี่ยนแปลงของบุคคลอันมีผลเนื่องมาจากการได้รับประสบการณ์ โดยการเปลี่ยนแปลงนั้นเป็นเหตุทำให้บุคคลเผชิญสถานการณ์เดิมแตกต่างไปจากเดิม ประสบการณ์ที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหมายถึงทั้งประสบการณ์ทางตรงและ ประสบการณ์ทางอ้อมประสบการณ์ทางตรง คือ ประสบการณ์ที่บุคคลได้พบหรือสัมผัสด้วยตนเอง เช่น เด็กเล็กๆ ที่ยังไม่เคยรู้จักหรือเรียนรู้คำว่า "ร้อน" เวลาที่คลานเข้าไปใกล้กาน้ำร้อน แล้วผู้ใหญ่ บอกว่าร้อน และห้ามคลานเข้าไปหา เด็กย่อมไม่เข้าใจและคงคลานเข้าไปหาอยู่อีก จนกว่าจะได้ใช้ มือหรืออวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกายไปสัมผัสกาน้ำร้อน จึงจะรู้ว่ากาน้ำที่วาร์อนนั้นเป็น

อย่างไร ต่อไป เมื่อเขาเห็นกาน้ำอีกแล้วผู้ใหญ่บอกว่กาน้ำนั้นร้อนเขาจะไม่คลานเข้าไปจับกาน้ำนั้น เพราะเกิดการเรียนรู้คำว่าร้อนที่ผู้ใหญ่บอกแล้ว เช่นนี้กล่าวได้ว่า ประสบการณ์ ตรงมีผลทำให้เกิดการเรียนรู้เพราะมีการเปลี่ยนแปลงที่ทำให้เผชิญกับสถานการณ์เดิมแตกต่างไปจากเดิม ในการมีประสบการณ์ตรงบางอย่างอาจทำให้บุคคลมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม แต่ไม่ถือว่าเป็นการเรียนรู้ได้แก่

1. พฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงเนื่องจากอุบัติเหตุ หรือสิ่งเสพติดบางอย่าง
2. พฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงเนื่องจากความเจ็บป่วยทางกายหรือทางใจ
3. พฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงเนื่องจากความเหนื่อยล้าของร่างกาย
4. พฤติกรรมที่เกิดจากปฏิกิริยาสะท้อนต่างๆ

ประสบการณ์ทางอ้อม คือ ประสบการณ์ที่ผู้เรียนมิได้พบหรือสัมผัสด้วยตนเองโดยตรง แต่อาจได้รับประสบการณ์ทางอ้อมจาก การอบรมสั่งสอนหรือการบอกเล่า การอ่านหนังสือต่างๆ และการรับรู้จากสื่อมวลชนต่างๆ

5.1 จุดมุ่งหมายของการเรียนรู้

พฤติกรรมการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายของนักการศึกษาซึ่งกำหนดโดย บลูม และคณะ (Bloom and Others) มุ่งพัฒนาผู้เรียนใน 3 ด้าน ดังนี้

- 5.1.1 ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) คือ ผลของการเรียนรู้ที่เป็นความสามารถทางสมอง ครอบคลุมพฤติกรรมประเภท ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์และประเมินผล
- 5.1.2 ด้านเจตพิสัย (Affective Domain) คือ ผลของการเรียนรู้ที่เปลี่ยนแปลงด้านความรู้สึก ครอบคลุมพฤติกรรมประเภท ความรู้สึก ความสนใจ ทักษะคิด การประเมินค่าและค่านิยม
- 5.1.3 ด้านทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) คือ ผลของการเรียนรู้ที่เป็นความสามารถด้านการปฏิบัติ ครอบคลุมพฤติกรรมประเภท การเคลื่อนไหว การกระทำ การปฏิบัติงาน การมีทักษะและความชำนาญ

องค์ประกอบสำคัญของการเรียนรู้ ดอลลาร์ด และมิลเลอร์ (Dallard and Miller) เสนอว่าการเรียนรู้ มีองค์ประกอบสำคัญ 4 ประการ คือ

- 1) แรงขับ (Drive) เป็นความต้องการที่เกิดขึ้นภายในตัวบุคคล เป็นความพร้อมที่จะเรียนรู้ของบุคคลทั้งสมอง ระบบประสาทสัมผัสและกล้ามเนื้อ แรงขับและความพร้อมเหล่านี้จะก่อให้เกิดปฏิกิริยา หรือพฤติกรรมที่จะชักนำไปสู่การเรียนรู้ต่อไป

2) สิ่งเร้า (Stimulus) เป็นสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ต่างๆ ซึ่งเป็นตัวการที่ทำให้บุคคลมีปฏิกิริยา หรือพฤติกรรมตอบสนองออกมา ในสภาพการเรียนการสอน สิ่งเร้าจะหมายถึงครู กิจกรรมการสอน และอุปกรณ์การสอนต่างๆ ที่ครูนำมาใช้

3) การตอบสนอง (Response) เป็นปฏิกิริยา หรือพฤติกรรมต่างๆ ที่แสดงออกมาเมื่อบุคคลได้รับการกระตุ้นจากสิ่งเร้า ทั้งส่วนที่สังเกตเห็นได้และส่วนที่ไม่สามารถสังเกตเห็นได้ เช่น การเคลื่อนไหว ท่าทาง คำพูด การคิด การรับรู้ ความสนใจ และความรู้สึก เป็นต้น

4) การเสริมแรง (Reinforcement) เป็นการให้สิ่งที่มีอิทธิพลต่อบุคคลอันมีผลในการเพิ่มพลังให้เกิดการเชื่อมโยง ระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนองเพิ่มขึ้น การเสริมแรงมีทั้งทางบวกและทางลบ ซึ่งมีผลต่อการเรียนรู้ของบุคคลเป็นอันมา

การเรียนรู้เริ่มเกิดขึ้นเมื่อมีสิ่งเร้า (Stimulus) มากระตุ้นบุคคล ระบบประสาทจะตื่นตัวเกิดการรับสัมผัส (Sensation) ด้วยประสาทสัมผัสทั้ง 5 แล้วส่งกระแสประสาทไปยังสมองเพื่อแปล ความหมายโดยอาศัยประสบการณ์เดิมเป็นการรับรู้ (Perception) ใหม่ อาจสอดคล้องหรือแตกต่างไปจากประสบการณ์เดิม แล้วสรุปผลของการรับรู้นั้น เป็นความเข้าใจหรือความคิดรวบยอด (Concept) และมีปฏิกิริยาตอบสนอง (Response) อย่างใดอย่างหนึ่งต่อสิ่งเร้า ตามที่รับรู้ซึ่งทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมแสดงว่า เกิดการเรียนรู้แล้ว (ประดินันท์ อุปรมัย 2550 หน้า 121)

6. ทฤษฎีกฎระเบียบ

6.1 ทฤษฎีกฎระเบียบ (Rules theory) กฎระเบียบเป็นบัญญัติ (prescription) ที่บงกคพฤติกรรมที่ต้องทำ ควรทำ หรือห้ามทำ ในแต่ละบริบท กฎระเบียบจะเป็นกฎได้เมื่อมีการปฏิบัติตามกฎระเบียบ นั่นคือ คนเรามีทางเลือกในการปฏิบัติตามกฎระเบียบ แต่คนจะไม่สิทธิเลือกเมื่อต้องปฏิบัติตามกฎธรรมชาติ (law of nature) ไม่ใช่กฎระเบียบซึ่งเป็นบัญญัติ การที่กฎระเบียบเป็นบัญญัติ ทำให้มีบทลงโทษเมื่อไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบ เช่น การวิพากษ์วิจารณ์ หรือการเยาะเย้ยถากถางจากสังคม กฎระเบียบกำหนดพฤติกรรม โดยบอกว่าควรหรือไม่ควรทำอะไร แต่ไม่กำหนดวิธีการที่คนควรคิด รู้สึก หรือดีความ กฎระเบียบยังขึ้นอยู่กับบริบท กฎระเบียบบางอย่างค่อนข้างแน่นอน และมีการปฏิบัติอย่างยาวนาน เช่น การเอ่ยคำขอโทษเมื่อเหยียบเท้าผู้อื่น ในขณะที่กฎระเบียบบางอย่างจะแปรเปลี่ยนตามสถานการณ์ กฎระเบียบในแต่ละกลุ่มระบุพฤติกรรมที่กลุ่มกำหนดว่าเหมาะสมหรือควรสนับสนุนหรือไม่

ทฤษฎีภาวะเบียบสันนิษฐานว่าการสื่อสารที่ประสบผลสำเร็จได้นั้น สมาชิกที่มีปฏิสัมพันธ์ต้องมีภาวะเบียบร่วมที่กำหนดพฤติกรรมการสื่อสาร ในทำนองเดียวกันกับภาวะเบียบไวยากรณ์ที่กำหนดการ

ลำดับคำในประโยคที่ถูกต้อง คนเราใช้ภาวะเบียบในการทักทาย ในการพูด หรือในการแสดงความรู้สึก เช่น ภาวะเบียบในการวัดความสำเร็จจากการทำงานด้วยคุณภาพงาน ภาวะเบียบตามทฤษฎีนี้มีความหมายเช่นเดียวกับบรรทัดฐาน

6.2 ทฤษฎีปฏิสัมพันธ์กลุ่ม (Theories of group interaction) กล่าวถึงการวิเคราะห์กระบวนการปฏิสัมพันธ์ของเบล (Bale's Interaction process analysis) คือการวิเคราะห์กระบวนการปฏิสัมพันธ์ของเบล ซึ่งเน้นปฏิสัมพันธ์หรือการสื่อสาร เบลพัฒนาทฤษฎีปฏิสัมพันธ์กลุ่มเล็กจากฐานงานวิจัยจำนวนมากของเขา แนวคิดคือบุคคลกระทำและโต้ตอบ (act and react) ในกลุ่ม เช่น ถ้าคนหนึ่งแสดงความคิดเห็น อีกคนตอบสนองความคิดเห็นนั้น เบลตั้งใจอธิบายรูปของการตอบสนองในกลุ่มงานขนาดเล็ก โดยอธิบายว่าการวิเคราะห์กระบวนการปฏิสัมพันธ์มีพื้นฐานจากสามัญสำนึกที่ง่าย แต่ละบุคคลเชื่อว่าการสนทนาประจำวันได้รับการต่อยอดจากสามัญสำนึกนั้น การเปิดเผยทัศนคติพื้นฐานของคน บุคลิกภาพ และตำแหน่งในกลุ่มเป็นเรื่องยากที่จะคาดการณ การวิเคราะห์กระบวนการปฏิสัมพันธ์มี 2 ส่วน ส่วนแรกเป็นอารมณ์สังคม (socioemotional area) ส่วนที่สองเป็นส่วนของงาน (task area) ส่วนแรกเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในกลุ่ม กลุ่มต้องประสานกันทางจิตวิทยาเพื่อให้งานบรรลุผล กลุ่มอาจได้รับการเสริมหรือหน่วงเหนี่ยวจากการสื่อสารอารมณ์สังคม ปฏิสัมพันธ์ในส่วนที่สองเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์กับปัญหาหรืองานของกลุ่ม

การวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ของฟิชเชอร์ (Fisher) ฟิชเชอร์และทีมงานได้พัฒนาแนวคิดทางทฤษฎีเกี่ยวกับกลุ่มและการตัดสินใจที่เน้นปฏิสัมพันธ์และใช้แนวทางระบบ (system orientation) ทฤษฎีของเขาเน้นการสื่อสารโดยรวมทฤษฎีในอดีตด้วย ส่วนใหญ่หน่วยการวิเคราะห์ในการวิเคราะห์ในการวิจัยกลุ่มเป็นพฤติกรรมของบุคคล ฟิชเชอร์และฮอว์ส (Hawes, Leonard) เรียกว่า “รูปแบบเชิงระบบของมนุษย์” (human system model) แนวทางการศึกษา ระบบของมนุษย์ทำให้สามารถวิเคราะห์ตัวแปรเกี่ยวกับพฤติกรรมมนุษย์ วิธีการวิเคราะห์ของเบลเป็นการวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์โดยศึกษาระบบของมนุษย์ และเน้นที่การกระทำเดี่ยวของสมาชิกกลุ่มแต่ละคน ฟิชเชอร์และฮอว์สเชื่อว่าวิธีการศึกษาการสื่อสารกลุ่มที่สมเหตุผล ได้แก่ รูปแบบระบบปฏิสัมพันธ์ (interact system model) ซึ่งหน่วยการวิเคราะห์ไม่ใช่งานกระทำของปัจเจกแต่เป็นปฏิสัมพันธ์ ปฏิสัมพันธ์เป็นการกระทำเชิงวัจนะ หรือ วัจนะของบุคคลตามด้วยการโต้ตอบจากผู้อื่น หน่วยการวิเคราะห์เป็นคู่การกระทำที่เผชิญหน้ากัน ทั้งสองศึกษารวมชาติของชุดพฤติกรรม

และการตอบสนอง ปฏิสัมพันธ์ได้รับการจัดระเบียบตามลำดับขั้นตามระยะเวลาหนึ่ง โดยที่ ปฏิสัมพันธ์มี 3 ระดับ

ปฏิสัมพันธ์ระดับแรก เกี่ยวกับประเภทของปฏิสัมพันธ์(interact categories) ที่สังเกต ในกลุ่มปฏิสัมพันธ์มี 2 ประเภท ได้แก่ เนื้อหาในการสื่อสารและความสัมพันธ์ ปฏิสัมพันธ์ระดับที่สองเป็นวิธีการรวมตัวเป็นกลุ่มเข้าสู่ระยะปฏิสัมพันธ์ การศึกษาระยะปฏิสัมพันธ์ช่วยให้เห็น รูปแบบการพัฒนาในกลุ่มเพื่อก้าวสู่ความสำเร็จของงาน ระดับที่สามของการวิเคราะห์เป็นวัฏจักร (cycles) เมื่อกลุ่มดำเนินงานไประยะหนึ่ง ระยะปฏิสัมพันธ์จะเกิดขึ้นเป็นวัฏจักร

การปฏิสัมพันธ์และการตัดสินใจของกลุ่ม มีขั้นตอนการพัฒนาดังนี้ **ขั้นแรก** สมาชิก กลุ่มรู้จักกันและกันในช่วงแรก (orientation) **ขั้นที่สอง** ความขัดแย้งเกิดหลังจากสมาชิกแสดงความคิดเห็นและเริ่มรู้สึกมั่นคงมากขึ้น **ขั้นที่สาม** ในระหว่างการเกิดของกลุ่ม (emergence) สมาชิกกลุ่ม เริ่มให้ความร่วมมือและประนีประนอม **ขั้นที่สี่** สมาชิกกลุ่มบรรลุฉันทมติ (consensus) ระหว่าง การใช้แรงเสริม (reinforcement)

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สิริมา สิทธิวรรณ(2543) ศึกษาเรื่องปัญหาการเรียนรวมของเด็กปัญญาอ่อนในชั้นเรียน ปกติ มีวัตถุประสงค์สำคัญในการรวบรวมปัญหาในด้านต่างๆ ของเด็กปัญญาอ่อนที่เรียนร่วมกับ เด็กปกติโดยแยกวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ปัญหาทางด้านการเรียน พบว่าปัญหามากเกี่ยวกับการไม่เข้าใจบทเรียน มีช่วงความ สนใจสั้นและ จดจำเรื่องที่เรียนไปแล้วไม่ได้ ขาดความสนใจในบทเรียน ไม่มีความพร้อมในการ เรียน พุด อ่าน เขียน และทักษะด้านเลขคณิต ไม่ให้ความร่วมมือในการเรียน และการใช้กล้ำเนื้อ ไม่สัมพันธ์กับตา
2. ปัญหาด้านสังคม พบว่ามีปัญหามากเกี่ยวกับการไม่กล้าแสดงออก ไม่มีความเชื่อมั่น ในตนเอง ปรับตัวให้เข้ากับเพื่อน ไม่ได้ คือรู้มัน เอาแต่ใจตนเอง และไม่เชื่อฟังครู หยิบของเพื่อน โดย ไม่ขออนุญาต มักแยกตัวและชอบแหย่เพื่อน
3. ปัญหาทางด้านการช่วยเหลือตนเอง มีปัญหามาก เกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัย ของตนเอง การรับประทานอาหารและการทำความสะอาดง่ายๆ การแปลงฟันและการทำตามคำสั่ง การแต่งตัวและการรักษาความสะอาดของร่างกายและเครื่องแต่งกาย

4.ปัญหาด้านพฤติกรรม และอารมณ์ มีปัญหาเกี่ยวกับการควบคุมอารมณ์ไม่ได้ รังแกเพื่อน มักจะพูดสอดแทรก ส่งเสียงดัง เจ็บ เกือบขา และเก็ยคร้าน ก้าวร้าว ชอบรังแกเพื่อน และว่องไวผิดปกติ อยู่ไม่สุข แยกตัวและเหม่อลอย และขลาดกลัว

5.ปัญหาด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง มีปัญหาเกี่ยวกับครูคนอื่นๆ ไม่ได้สอนเด็กปัญหาอ่อนไม่เข้าใจเด็ก ผู้ปกครองไม่ยอมรับในระดับความสามารถในการเรียนรู้ของเด็ก ผู้ปกครองไม่ให้ความร่วมมือกับโรงเรียน และเข้มงวดกับเด็กมากเกินไป และปัญหาาระดับปานกลางเกี่ยวกับเด็กปกติไม่เข้าใจเด็กปัญหาอ่อน และผู้ปกครองเด็กปกติไม่ยอมรับเด็กปัญหาอ่อน

จงจิต ไชยวงศ์ (2550) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาทักษะการสื่อสารของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา โดยระบบแลกเปลี่ยนรูปภาพเพื่อการสื่อสาร การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างชุดภาพในการพัฒนาทักษะการสื่อสารของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา และเพื่อศึกษาการพัฒนาการทักษะการสื่อสารของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับรุนแรง เป็นการวิจัยเชิงประมาธ โดยใช้ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละในการวิจัย ผลของการวิจัยจาก ทำการฝึกเด็กโดยใช้รูปภาพเพื่อฝึกทักษะแก่เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาและมีปัญหาทางการสื่อสาร จากผลการศึกษาโดยใช้ชุดภาพในการฝึกแยกเป็น เป็นหมวดขนม และหมวดของเล่น ผลการศึกษาพบว่า

1. ได้ชุดภาพ 2 ชุด จำนวน 7 ภาพ แบ่งเป็นหมวดขนม และหมวดของเล่น ขนาดภาพ 3x3 นิ้ว เป็นภาพถ่ายสีสร้างจากการประเมินแรงเสริมกรณีศึกษา
2. กรณีศึกษามีทักษะการสื่อสารโดยระบบแลกเปลี่ยนรูปภาพเพื่อการสื่อสารในภาพรวม ร้อยละ 93.88 อยู่ในระดับดีมาก โดยมีขั้นตอนรายละเอียดดังนี้
 - 1.1 ชั้นที่ 1A กรณีศึกษามีการแลกเปลี่ยนรูปภาพ มีค่าร้อยละ 76.94 อยู่ในระดับปานกลาง
 - 1.2 ชั้นที่ 1B กรณีศึกษามีการแลกเปลี่ยนรูปภาพ มีค่าร้อยละ 97.04 อยู่ในระดับดีมาก
 - 1.3 ชั้นที่ 2 การเพิ่มระยะห่างระหว่างเด็กกับครูฝึกในการแลกเปลี่ยนรูปภาพ มีค่าร้อยละ 90.67 อยู่ในระดับดีมาก
 - 1.4 ชั้นที่ 2 การแลกเปลี่ยนรูปภาพ โดยเพิ่มระยะห่างเด็กกับครูฝึกที่อยู่คนละห่างในการแลกเปลี่ยนรูปภาพมีค่าร้อยละ 98.00 อยู่ในระดับดีมาก
 - 1.5 ชั้นที่ 2 การแลกเปลี่ยนรูปภาพโดยเพิ่มระยะห่างระหว่างเด็กกับสมุดภาพและห่างจากครูฝึก มีค่าร้อยละ 98.89 อยู่ในระดับดีมาก

1.6 ชั้นที่ 2 การแลกเปลี่ยนรูปภาพในสถานการณ์จริง กรณีศึกษาสามารถทำได้ด้วยตนเองทั้งหมด มีค่าร้อยละ 10.00 อยู่ในเกณฑ์ระดับดีมาก

ฉวีวรรณ ชาวชายโขง (2547) ศึกษาเรื่อง การจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิเศษเรียนร่วม กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านหนองบัว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาอุดรธานี เขต 1 อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิเศษเรียนร่วมของ โรงเรียนบ้านหนองบัว 4 ด้าน คือด้านปัจจัย ด้านกระบวนการบริหาร ด้านกระบวนการเรียนการสอน และด้านคุณภาพนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า

ด้านปัจจัย บุคลากรใน โรงเรียนบ้านหนองบัว มีความรู้ ความเข้าใจ มีเจตคติที่ดีต่อการจัดการศึกษาพิเศษเรียนร่วม ครูอาจารย์มีวุฒิการศึกษาและผ่านการอบรม และมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

ด้านกระบวนการบริหารจัดการ มีการสำรวจและจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาพิเศษ ดำเนินการรับเด็ก คัดแยก ส่งต่อ และจัดเข้าเรียนร่วม มีการส่งเสริมเพื่อให้เกิดการพัฒนาในด้านต่างๆ

ด้านกระบวนการเรียนการสอน จัดรูปแบบการเรียนการสอนเป็น 2 ลักษณะ คือ ลักษณะที่ 1 การจัดการเรียนร่วมในชั้นเรียนปกติเต็มเวลา มีครูการศึกษาพิเศษคอยช่วยเหลือครูผู้สอนประจำชั้นหรือประจำวิชา การเรียนการสอนเหมือนเด็กปกติแต่มีการปรับเนื้อหาของหลักสูตรตามสภาพความบกพร่องของเด็กพิเศษแต่ละบุคคล ลักษณะที่ 2 การจัดชั้นเรียนพิเศษในโรงเรียน 1 ห้องเรียน มีครูการศึกษาพิเศษสอนประจำชั้นซึ่งเป็นเด็กพิเศษที่มีความบกพร่องค่อนข้างมาก

ด้านคุณภาพของนักเรียน ที่เป็นเด็กพิเศษเรียนร่วมชั้นปกติและเด็กพิเศษเฉพาะในโรงเรียนมีพัฒนาการในทักษะพื้นฐานที่จำเป็นสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล 2 ทักษะ คือทักษะการช่วยเหลือตนเอง และทักษะทางสังคมและการดำรงชีวิต

วาสนา บัวงาม (2546) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับเรียนได้โดยใช้กิจกรรมศิลปะ วัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับเรียนได้โดยใช้ศิลปะ กรณีศึกษาเป็นนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับเรียนได้ ไม่มีความพิการซ้ำซ้อนจำนวน 4 คน มีระดับเชาวน์ปัญญาระหว่าง 50-70 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผลการศึกษาพบว่า

กรณีศึกษามีพัฒนาการทางความคิดสร้างสรรค์ ด้านความคิดริเริ่ม ความคิดคล่องความคิดยืดหยุ่น และความคิดละเอียดลออสูงขึ้นหลังได้รับการสอนด้วยกิจกรรมศิลปะ

กรณีศึกษาทุกคนให้ความสนใจร่วมกิจกรรม มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและครูมากขึ้นมีการสนทนาโต้ตอบกับครู ร่าเริง สนุกสนาน มีความมั่นใจในตนเองมากขึ้นและมีความคิดสร้างสรรค์แปลกใหม่ไม่ซ้ำใคร

ซาเรนและคูฮันนี่ (1999) ได้ศึกษาผลกระทบภายในชั้นเรียนร่วมพบว่าทั้งเด็กปกติและเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ต่างมีผลกระทบต่อกันอย่างผสมผสานในทางสังคม และไม่ปรากฏที่เป็นการรบกวนทางด้านการเรียนรู้วิชาการต่อกัน การกำหนดเขตในชั้นเรียนจะทำได้ดีโดยการอภิปรายหรือหารือกัน

เบลนด์ชาร์ด (Blanchard, 1991:147) ได้ทดลองทำกิจกรรมเชิงปฐมนิเทศสำหรับนักเรียนปกติระดับชั้นประถมศึกษา เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจต่อนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ก่อนดำเนิน โครงการเรียนร่วม ระหว่างนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษกับนักเรียนปกติ พบว่านักเรียนปกติมีทัศนคติในทางบวกต่อนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ข้อเสนอแนะว่าโรงเรียนควรจัดกิจกรรมต่างๆ ขึ้นเพื่อสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างนักเรียนปกติกับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ก่อนที่จะให้มีการเรียนร่วมระหว่างนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษกับนักเรียนปกติ

ลัทธ์แฮม (Latham 1997:1245) ได้ศึกษาเจตคติและความเชื่อเกี่ยวกับการเรียนร่วมของครูและผู้บริหารสถานศึกษาในด้านกรให้บริหาร พบว่า ครูปกติ ผู้บริหารและครูการศึกษาพิเศษมีเจตคติต่อการจัดการเรียนร่วมและมีความเชื่อตรงกัน นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ มีสิทธิ์ได้รับการบริการทางการศึกษา ครูปกติและครูการศึกษาพิเศษมีความเชื่อว่า การจัดการเรียนร่วมจะสำเร็จได้ต้องได้รับความร่วมมือทั้งวิธีการจัดการเรียนการสอน ข้อมูล ข่าวสารและประชาสัมพันธ์

จากการศึกษางานวิจัยในประเทศและต่างประเทศดังกล่าวได้ว่าเด็กพิเศษจะมีความบกพร่องด้านการเรียน การพูด การอ่าน การเขียน และทักษะคณิตศาสตร์เข้ากับเพื่อนได้ยาก ชอบแยกตัวอยู่คนเดียว การช่วยเหลือตัวเองในเรื่องการรักษาความปลอดภัยการดูแลตนเองขั้นพื้นฐานยังทำได้น้อย จากงานวิจัยยังพบว่าเด็กพิเศษเมื่อมาเรียนร่วมกับเด็กปกติในชั้นเรียนเด็กพิเศษสามารถที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ดี เรียนรู้กติกา และปรับตัวได้ จึงทำให้ไม่มีผลกระทบกับเด็กปกติเมื่อเรียนร่วมกัน จากการเรียนร่วมทำให้เด็กพิเศษมีพฤติกรรมเปลี่ยนไปซึ่งดีกว่าการที่เด็กพิเศษเรียนในโรงเรียนเฉพาะความพิการ และยังพบว่าในวิชาศิลปะนั้นเด็กพิเศษสามารถแสดงความคิดสร้างสรรค์ได้ดี และในการเรียนร่วมเด็กพิเศษสามารถที่จะเรียนร่วมกับเพื่อนที่เป็นปกติได้และเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่นซึ่งผลการศึกษาค้นคว้าอิสระในครั้งนี้ ยังได้ทราบปัญหาของเด็กพิเศษเมื่ออยู่ร่วมกับเพื่อนที่เป็นเด็กปกติ ที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเด็กพิเศษสามารถที่จะนำข้อมูลต่างๆที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้ไปปรับใช้หรือเป็นข้อมูลในการพัฒนาเด็กพิเศษอีกทางหนึ่ง

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่อง การสื่อสารเพื่อการเรียนรู้ของเด็กพิเศษที่เรียนร่วมในชั้นเรียนเด็กปกติระดับอนุบาล 3 โรงเรียนอนันดา เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับวิธีดำเนินการวิจัยตามลำดับเนื้อหา ดังนี้

1. ประชากร
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
3. การดำเนินการศึกษา
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากร

ประชากรที่ศึกษาครั้งนี้ คือเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาด้านดาวน์ซินโดรม ระดับเรียนได้ จำนวน 1 คน ของชั้นอนุบาล 3 โรงเรียนอนันดา เขตหนองจอก จังหวัด กรุงเทพมหานคร

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือการวิจัยคือ แบบสังเกต และแบบสัมภาษณ์ การศึกษาค้นคว้าอิสระในครั้งนี้

2.1 การสังเกต ผู้ศึกษาเข้าสังเกตในประเด็นพฤติกรรม ด้านความสนใจฟัง การตอบโต้ ความพร้อมในการเรียนรู้ ความตั้งใจในการทำงาน ทำงานได้เรียบร้อย การเล่นหรือส่งเสียงดังในห้อง การมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมห้อง การเรียนรู้กติกา การเล่นได้ดีไม่แกล้งเพื่อน และไม่แยกตัวเมื่ออยู่ร่วมกับเพื่อนร่วมห้องที่เป็นเด็กปกติทุกวันจันทร์ ถึง วันศุกร์ ช่วงเวลา 09.00- 11.00 เพื่อศึกษาพฤติกรรมของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา กลุ่มดาวน์ซินโดรมเพื่อทราบถึงอุปสรรคในการเรียนรู้ของเด็กว่ามีสิ่งใดที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ของเด็ก ทั้งที่เกิดจากตัวเด็ก และสิ่งแวดล้อมของเด็ก การสังเกตและการสื่อสารของเด็กที่มีต่อครูผู้สอนว่ามีอุปสรรคใดที่ทำให้มีผลต่อการเรียนรู้ของเด็ก โดยการสังเกตในลักษณะประเมินค่า ตามระดับพฤติกรรม

2.2 การสัมภาษณ์ ประเด็นพฤติกรรมของเด็กพิเศษ ด้านความสนใจฟัง การตอบโต้ ความพร้อมในการเรียนรู้ ความตั้งใจในการทำงาน ทำงานได้เรียบร้อย การเล่นหรือส่งเสียงดังในห้อง การมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมห้อง การเรียนรู้กติกา การเล่นได้ดีไม่แกล้งเพื่อน และไม่แยกตัวเมื่ออยู่ร่วมกับเพื่อนร่วมห้องที่เป็นเด็กปกติ และด้านสื่อสารระหว่างเด็กพิเศษกับครู และระหว่างเด็กพิเศษกับเพื่อนที่เป็นเด็กปกติ ที่พบบ่อยครั้ง และความเข้าใจในสารของเด็ก และการสนองกลับหลังได้รับเงื่อนไขที่ครูผู้สอนได้ให้ไป ได้แจ้งประเด็นการสัมภาษณ์ไว้ก่อน โดยใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูล การสังเกตแบบมีส่วนร่วม และการสัมภาษณ์

การกำหนดคะแนนการประเมิน คะแนนประเมินเป็นตัวเลขลำดับ 3,2,1,0 ในการให้ค่าของพฤติกรรมที่สังเกตได้ โดยมีข้อสังเกตดังนี้

ระดับ	3	หมายถึง	เด็กพิเศษแสดงพฤติกรรมนั้นในระดับสูง
ระดับ	2	หมายถึง	เด็กพิเศษแสดงพฤติกรรมในระดับปานกลาง
ระดับ	1	หมายถึง	เด็กพิเศษแสดงพฤติกรรมในระดับต่ำ
ระดับ	0	หมายถึง	เด็กพิเศษไม่มีการแสดงพฤติกรรมนั้นเลย

การสังเกตพฤติกรรม จากการศึกษาข้อมูลทางวิชาการเด็กพิเศษมักมีปัญหาด้านการเรียนในเรื่อง ความสนใจ และด้านสังคมในเรื่องการอยู่ร่วมกับผู้อื่น ผู้ศึกษาจึงได้นำข้อมูลปัญหาดังกล่าวตั้งเป็นหัวข้อในการสังเกตเพื่อจะได้รับรู้พฤติกรรมของเด็กพิเศษเมื่ออยู่ในห้องเรียนและนำมาวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

- 1) ด้านความสนใจ เด็กพิเศษมีความสนใจในสิ่งที่ครูสอนได้มากน้อยเพียงใด
- 2) การตอบโต้ ในระหว่างการเรียนเด็กพิเศษมีการตอบโต้ในสิ่งที่ครูถาม และมีการตอบโต้ในเรื่องที่ตนสงสัยในบทเรียนที่ครูสอน
- 3) ความพร้อมในการเรียนรู้ เด็กพิเศษมีความพร้อมในการเรียนรู้น้อยเพียงใด เช่น ครูเมื่อครูเข้าสอนเด็กพิเศษจะนั่งประจำที่โดยไม่มีการเล่น หรือเดินไปมา
- 4) ความตั้งใจในการทำงาน เด็กพิเศษมีความตั้งใจในการทำงานที่ครูมอบหมายให้ทำ และทำงานนั้นจนเสร็จหรือไม่มีความตั้งใจในการทำงาน
- 5) ทำงานได้เรียบร้อย เด็กพิเศษสามารถที่จะทำงานได้เรียบร้อย เช่น เขียนตามตัวอย่าง การระบายสีได้เรียบร้อยมีความเข้าใจในการใช้สี
- 6) การเล่นหรือส่งเสียงดังในห้อง เด็กพิเศษมีการเล่นหรือส่งเสียงดังในห้องในทุกช่วงของเวลาเรียนหรือไม่

7) การมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมห้อง การมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนที่เป็นเด็กปกติ เด็กพิเศษมีความสัมพันธ์ที่ดี หรือไม่มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมห้องที่เป็นเด็กปกติ

8) การรู้จักดีในการเล่นได้ดี เด็กพิเศษเข้าใจในการรุดคึกคึกเล่นกับเพื่อนที่เป็นเด็กปกติได้ดี หรือไม่เข้าใจในรุดคึกคึกและเล่นตามใจตนเอง

9) ไม่แก้งเพื่อน เด็กพิเศษเมื่ออยู่รุดรุดกับเพื่อนที่เป็นเด็กปกติสามารถที่อยู่รุดรุดกันได้ปกติโดยไม่แก้งกัน หรือเด็กพิเศษมีแก้งเพื่อนที่เป็นเด็กปกติบ่อยครั้ง

10) ไม่แยกตัวอยู่คนเดียว เด็กพิเศษมักแยกตัวอยู่คนเดียวเป็นประจำ หรือ ไม่แยกตัวอยู่คนเดียว เช่น แยกตัวไปเล่นคนเดียว แยกตัวอยู่คนเดียวโดยไม่สนใจเพื่อนรุดรุด

การสัมภาษณ์ด้านการสื่อสาร ปัญหาด้านการสื่อสารระหว่างเด็กพิเศษกับครูผู้สอน จากการศึกษาข้อมูลทางวิชาการเด็กพิเศษมักมีปัญหาด้านการสื่อสารและการสื่อความหมาย ในเรื่องการพูด และการสื่อความหมาย เช่น การพูดซ้ำ พูดไม่ชัดเนื่องจากเด็กพิเศษมีกล้ามเนื้อปากที่ไม่แข็งแรง และการสื่อสารในเด็กพิเศษนั้นจะมีไม่เท่ากัน

1) ปัญหาที่พบด้านใจของเด็กพิเศษที่เรียนรุดรุดในชั้นเรียนเด็กปกติ ที่ทำให้การสื่อสารระหว่างเด็กพิเศษกับครูผู้สอนไม่ประสบความสำเร็จ

2) ปัญหาที่พบด้านใจของเด็กพิเศษที่เรียนรุดรุดในชั้นเรียนเด็กปกติ ที่ทำให้การสื่อสารระหว่างเด็กพิเศษกับเพื่อนรุดรุดไม่ประสบความสำเร็จ

3) อุปสรรคด้าน ร่างกาย อารมณ์ และสติปัญญา อุปสรรคใด เป็นอุปสรรคต่อการสื่อสารระหว่างครูผู้สอน และ เพื่อนรุดรุด มากที่สุด

4) ปัญหาด้านความเข้าใจได้ซ้ำที่มีผลต่อการสื่อสารเพื่อการเรียนรุดรุดของเด็กพิเศษที่เรียนรุดรุดในชั้นเรียนเด็กปกติ ครูผู้สอนมีวิธีการแก้ปัญหาย่างไร

5) ครูผู้สอนมีส่วนช่วยในการแก้ไขปัญหาด้านการสื่อสารของเด็กพิเศษที่เรียนรุดรุดในชั้นเรียนเด็กปกติอย่างไร

ปัญหาด้านการสื่อสารระหว่างเด็กพิเศษกับเด็กปกติที่เรียนรุดรุดในชั้นเรียน

1) ปัญหาที่พบด้านใจของเด็กพิเศษที่เรียนรุดรุดในชั้นเรียนเด็กปกติ ที่ทำให้การสื่อสารระหว่างเด็กพิเศษกับเพื่อนรุดรุดไม่ประสบความสำเร็จ

2) อุปสรรคด้าน ร่างกาย อารมณ์ และสติปัญญา อุปสรรคใด เป็นอุปสรรคต่อการสื่อสารระหว่าง เพื่อนรุดรุด มากที่สุด

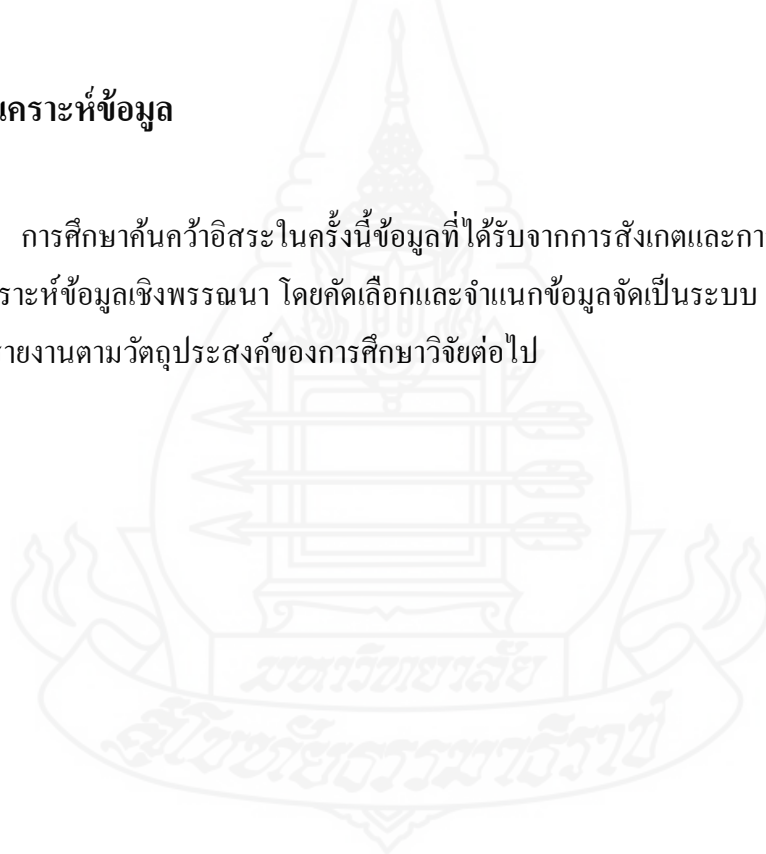
สังเกตพฤติกรรมของเด็กพิเศษเมื่ออยู่ในห้องเรียน การสื่อสารระหว่างเด็กพิเศษกับครูผู้สอน การสื่อสารระหว่างเด็กพิเศษกับเพื่อนที่เป็นเด็กปกติที่เรียนรุดรุดในชั้นเรียน การสัมภาษณ์โดยสัมภาษณ์ครูผู้สอนเด็กพิเศษในห้องเรียนรุดรุดเด็กปกติ โดยมีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นศึกษาพฤติกรรมของเด็กพิเศษ การสื่อสารระหว่างเด็กพิเศษ กับครูผู้สอน ปัญหาด้านการสื่อสารระหว่างเด็กพิเศษกับเด็กปกติที่เรียนร่วมในชั้นเรียน จึงใช้การ สังเกตและการสัมภาษณ์ ผู้ศึกษาได้นำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ให้ผู้เชี่ยวชาญได้ตรวจสอบ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลวิจัย โดย รศ.ดร.กมลรัฐ อินทรทัศน์ รศ.ดร.ปิยฉัตร ล้อมชวการ เป็น ผู้ตรวจเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ และขออนุญาตผู้อำนวยการโรงเรียนอนันตา ตั้งอยู่ ณ ซอยเลียบ วารี 79 แขวง โคนกแฝด เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร การเก็บข้อมูล ผู้ศึกษาทำการเก็บข้อมูลทั้ง โดยการสังเกตและการสัมภาษณ์เป็นเวลา 30 วัน ของวันทำการ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าอิสระในครั้งนี้ข้อมูลที่ได้รับจากการสังเกตและการสัมภาษณ์ ผู้ศึกษา ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา โดยคัดเลือกและจำแนกข้อมูลจัดเป็นระบบ และนำข้อมูลไป เขียนเป็นรายงานตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัยต่อไป

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่อง การสื่อสารเพื่อการเรียนรู้ของเด็กพิเศษที่เรียนร่วมในชั้นเรียนเด็กปกติระดับอนุบาล 3 โรงเรียนอนันตาคคน มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาพฤติกรรมของเด็กพิเศษเมื่ออยู่ร่วมในชั้นเรียนที่เรียนร่วมกับเด็กปกติ 2) เพื่อศึกษาปัญหาด้านการสื่อสารระหว่างเด็กพิเศษกับครูผู้สอน และ 3) เพื่อศึกษาปัญหาด้านการสื่อสารระหว่างเด็กพิเศษกับเด็กปกติที่เรียนร่วมในชั้นเรียน ประชากรคือเด็กพิเศษที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในกลุ่มควาน์ซิน โดรัม ระดับเรียนได้ จำนวน 1 เครื่องมือในการวิจัยคือแบบสังเกต และแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการพรรณนาวิเคราะห์

ซึ่งสามารถสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

ตอนที่ 1 พฤติกรรมของเด็กพิเศษเมื่ออยู่ในชั้นเรียนที่เรียนร่วมกับเด็กปกติ

จากการสัมภาษณ์คุณครูผู้ที่เป็นผู้เตรียมความพร้อมให้กับเด็กพิเศษก่อนที่จะมีการรับเด็กพิเศษเข้ามาเรียนร่วมกับเด็กปกติ ครูผู้สอนจะนัดผู้ปกครองให้นำเด็กพิเศษมาประเมินเบื้องต้นก่อน การประเมินเบื้องต้นนั้น ครูจะดูว่าเด็กมีความสามารถทางภาษา เช่น บอกชื่อสัตว์ สิ่งของ ชื่อคนในครอบครัว ความเข้าใจในเรื่องคำสั่ง เมื่อผ่านการประเมินแล้วก่อนที่จะเข้าชั้นเรียนร่วมกับเด็กปกติ เด็กพิเศษทุกคนต้องได้รับการฝึกเพื่อให้มีความพร้อมในการเรียนแบบเต็มเวลา โดยจะมีการเตรียมความพร้อมให้เด็กพิเศษทุกวันอาทิตย์เป็นเวลา 1 ปี โดยใน 1 ปีที่ครูได้เตรียมความพร้อมให้กับเด็กพิเศษนั้น ครูผู้เตรียมความพร้อมจะมีการวิเคราะห์เด็กว่าเด็กพิเศษที่เข้ามาเตรียมความพร้อมนั้น มีความบกพร่องทางด้านใด เช่น เด็กพิเศษมักจะมีความบกพร่องด้านสติปัญญา และอาจมีเรื่องสมาธิสั้นเข้ามาร่วมด้วย การฝึกให้มีสมาธิดีขึ้นนั้น การฝึกสอนจะให้การร้อยลูกปัด การหนีบไม้หนีบ การตักลูกแก้ว และการแยกเมล็ดถั่ว การฝึกเหล่านี้ทำให้เด็กพิเศษที่เป็นจะมีสมาธิที่ดีขึ้นเมื่อผ่านการฝึก 1 ปี ครูผู้เตรียมความพร้อมประเมินเด็กพิเศษว่าสามารถที่จะเรียนร่วมในชั้นเรียนเด็กปกติได้ ก็จะให้เด็กมาเรียนในภาคพิเศษก่อนเพื่อให้เด็กมีความคุ้นเคยกับครูผู้สอนและเพื่อนร่วมห้อง

ปัญหาในการฝึกเด็กพิเศษ มักเป็นเรื่องของสมาธิที่พอทำงานใหม่มักลืมนานเก่า หรือการทำงานไม่สำเร็จในชั่วโมงเรียน ครูผู้เตรียมความพร้อมจะใช้การสอนแบบซ้ำๆ ในงานนั้นๆ และการทำงานที่จดจ่อมีความซ้ำมากขึ้นไปในการทำงาน ครูผู้เตรียมความพร้อมจะคอยให้แรงเสริมด้านบวกกับเด็กพิเศษโดยการชมเด็กและให้กำลังใจเพื่อให้เด็กสามารถที่จะทำงานนั้นๆ ได้สำเร็จ

ผู้ศึกษาได้สังเกตเด็กพิเศษที่เป็นเด็กดาวน์ซินโดรมเป็นเวลา 30 วัน โดยใช้เวลาในช่วงเฉพาะเวลาเรียนและทำกิจกรรม และใช้การสังเกตแบบประเมินค่า ดังนี้

การสังเกตพฤติกรรมของเด็กพิเศษที่เรียนร่วมในชั้นเรียนเด็กปกติใช้การกำหนดคะแนนการประเมินกำหนดคะแนนประเมินเป็นตัวเลขตามลำดับการแสดงพฤติกรรม (อ้างอิงในรายงานวิจัย สิริมา สิทธิวรรณ นักวิชาการศึกษาศาสนาพิเศษ 7 ว โรงพยาบาลราชานุกูล)

ระดับ 3 หมายถึง เด็กพิเศษที่เรียนร่วมในชั้นเรียนเด็กปกติแสดงพฤติกรรมระดับสูง

ระดับ 2 หมายถึง เด็กพิเศษที่เรียนร่วมในชั้นเรียนเด็กปกติแสดงพฤติกรรมระดับปานกลาง

ระดับ 1 หมายถึง เด็กพิเศษที่เรียนร่วมในชั้นเรียนเด็กปกติแสดงพฤติกรรมระดับต่ำ

ระดับ 0 หมายถึง เด็กพิเศษที่เรียนร่วมในชั้นเรียนเด็กปกติไม่แสดงพฤติกรรม

ผลจากการสังเกตโดยการกำหนดคะแนนการประเมิน ได้ผลของการสังเกตโดยแบ่งเป็นดังนี้

1.1 ความสนใจ

สนใจฟัง จากการสังเกตมีการแสดงพฤติกรรมของเด็กพิเศษในระดับปานกลาง มีการโต้ตอบ จากการสังเกตมีการแสดงพฤติกรรมของเด็กพิเศษในระดับปานกลาง พร้อมทั้งจะเรียนรู้เมื่อครูเข้าสอน จากการสังเกตมีการแสดงพฤติกรรมในระดับปานกลาง

1.2 ความตั้งใจ

ตั้งใจทำงานที่ได้รับมอบหมาย จากการสังเกตมีการแสดงพฤติกรรมของเด็กพิเศษในระดับสูงทำงานได้เรียบร้อย จากการสังเกตมีการแสดงพฤติกรรมของเด็กพิเศษในระดับสูงเล่นหรือส่งเสียงดัง จากการสังเกตมีการแสดงพฤติกรรมของเด็กพิเศษไม่แสดงพฤติกรรม

1.3 การอยู่ร่วมกับเพื่อนร่วมห้อง

มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมห้อง จากการสังเกตมีการแสดงพฤติกรรมของเด็กพิเศษในระดับสูงเรียนรู้กฎกติกาการเล่นได้ดี จากการสังเกตมีการแสดงพฤติกรรมของเด็กพิเศษในระดับปานกลางไม่แกล้งเพื่อน จากการสังเกตมีการแสดงพฤติกรรมของเด็กพิเศษในระดับสูงไม่แยกตัวอยู่คนเดียว จากการสังเกตมีการแสดงพฤติกรรมของเด็กพิเศษในระดับต่ำ

การสังเกตแบบประเมินค่า โดยมีประชากรเป็นเด็กพิเศษในระดับเรียนได้ โดยกำหนดเป็นตัวเลข 0,1,2,3 แยกเป็นการแสดงพฤติกรรมในระดับสูง การแสดงพฤติกรรมในระดับกลาง การแสดงพฤติกรรมในระดับต่ำ และการไม่แสดงพฤติกรรม ผลจากการสังเกตประชากรเป็นเด็กพิเศษ และเป็นนักเรียนชั้นอนุบาล 3 จากการสังเกตเด็กพิเศษโดยแบ่งตามหัวข้อพบว่า

ความสนใจ จากการสังเกตเมื่อเด็กพิเศษอยู่ในห้องเรียนเด็กพิเศษมีความสนใจและมีความพร้อมในการเรียนรู้ในงานที่ครูมอบหมายให้ทำ ได้อย่างดี เช่น งานระบายสี เด็กพิเศษมีความสามารถที่จะให้สีกับสิ่งที่ระบายได้หลากหลายทำให้เห็นถึงกระบวนการทำงานของความคิด และเมื่อไม่มั่นใจกับงานที่ครูให้มาก็จะสอบถามกับครูเพื่อความถูกต้อง สามารถเข้าใจในสิ่งที่ครูอธิบาย แต่ในบางงานอาจทำได้ช้า เช่น วิชาคณิตศาสตร์ที่ต้องใช้กระบวนการคิดมากกว่าวิชาอื่นจึงทำให้ไม่สามารถทำงานได้เสร็จตามกำหนดเวลาที่ครูให้

ความตั้งใจ จากการสังเกตเด็กพิเศษเมื่อรับงานจากครูมาแล้วจะมีความตั้งใจทำงานนั้นให้เสร็จ ในระหว่างการทำงาน เด็กพิเศษจะไม่เล่น ขลุ่ย หรือแหย่เพื่อน ไม่ส่งเสียงดังรบกวนเพื่อน จะหมอมเพื่อทำงานตัวเองจนเสร็จแต่ในระหว่างการทำงานต้องมีครูคอยสอบถามงานที่เด็กพิเศษทำเป็นระยะ เพื่อให้เด็กพิเศษทำงานให้เสร็จทันเวลา

การอยู่กับเพื่อนร่วมห้อง เด็กพิเศษมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนไม่ว่าจะเป็นการเล่น การช่วยเหลือ สามารถที่จะเข้ากับเพื่อนได้ดี รู้กฎกติกาบ้างเมื่อต้องเล่นกับเพื่อนร่วมห้อง ไม่มีการแกล้งเพื่อนแรงๆ อาจจะมีการแหย่เพื่อนบ้างแต่ไม่ใช้ความรุนแรง ชอบช่วยเหลือเพื่อนซึ่งบ้างทีก็จะมากเกินไป เช่น ช่วยเพื่อนแต่งตัวและตัวเองไม่แต่ง จะชอบการบริการให้เพื่อนร่วมห้องเสมอ เด็กพิเศษมีการแยกตัวไปอยู่คนเดียวบ่อยครั้ง สิ่งที่ทำให้เด็กพิเศษแยกตัวมักมาจากการเบื่อในวิชานั้นๆ หรือไม่คอยได้มีการตอบโต้ ก็จะมักแยกตัวไปเล่นในสิ่งที่ตัวเองสนใจ หรือการแยกตัวไปอ่านหนังสือคนเดียว

ตอนที่ 2 ปัญหาด้านการสื่อสารระหว่างเด็กพิเศษกับครูผู้สอน

จากการศึกษาข้อมูลทางวิชาการเด็กพิเศษมักมีปัญหาด้านการสื่อสารและการสื่อความหมาย ในเรื่องการพูด และการสื่อความหมาย เช่น การพูดซ้ำ พูดไม่ชัดเนื่องจากเด็กพิเศษมีกล้ามเนื้อปากที่ไม่แข็งแรงทำให้การสื่อสารกันไม่เข้าใจได้

การสัมภาษณ์ครูผู้สอนประจำห้องที่เด็กพิเศษที่เรียนร่วมกับเด็กปกติได้รับการอบรมด้านการศึกษาพิเศษระดับปริญญาตรี ด้านการสื่อสารดังนี้

2.1 ด้านการสื่อสาร

1) ปัญหาที่พบด้านใจของเด็กพิเศษที่เรียนร่วมในชั้นเรียนเด็กปกติ ที่ทำให้การสื่อสารระหว่างเด็กพิเศษกับครูผู้สอนไม่ประสบความสำเร็จ

ครูประจำชั้นให้คำตอบว่า ไม่ค่อยพบปัญหาด้านความเข้าใจในการสื่อสาร เด็กพิเศษสามารถที่จะเข้าใจในคำสั่ง เข้าใจความหมายของตัวอักษร แต่ยังไม่สามารถที่จะรวมตัวอักษรให้เป็นคำหรือประโยคได้ เช่น การประสบคำว่า “กา” อักษร ก กับสระ า เด็กพิเศษจะยังไม่เข้าใจว่าเมื่อประสมกันแล้วจะอ่านว่าอะไร

2) อุปสรรคด้าน ร่างกาย อารมณ์ และสติปัญญา อุปสรรคใด เป็นอุปสรรคต่อการสื่อสารระหว่างครูผู้สอน

ครูประจำชั้นให้คำตอบว่า ด้านสติปัญญาที่เป็นอุปสรรคอยู่บ้างแต่ก็สามารถที่จะสื่อสารกันได้เข้าใจ กับเพื่อนร่วมห้องสามารถที่จะสื่อสารกันได้ ในการเล่น หรือการรวมกลุ่มเพื่อทำกิจกรรม

3) ด้านความเข้าใจ ได้ซ้ำที่มีผลต่อการสื่อสารเพื่อการเรียนรู้ของเด็กพิเศษที่เรียนร่วมในชั้นเรียนเด็กปกติ ครูผู้สอนมีวิธีการแก้ปัญหาอย่างไร

ครูประจำชั้นให้คำตอบว่า การแก้ไขปัญหาด้านความเข้าใจได้ช้้นั้น ครูผู้สอนจะมีการสอนแยกเพื่อพัฒนาเป็นรายบุคคลเพื่อให้เด็กพิเศษมีความเข้าใจในงานมากขึ้น

4) ครูผู้สอนมีส่วนช่วยในการแก้ไขปัญหาด้านการสื่อสารของเด็กพิเศษที่เรียนร่วมในชั้นเรียนเด็กปกติอย่างไร

ครูประจำชั้นให้คำตอบว่า ในเรื่องเนื้อหาการเรียนการสอน และการออกคำสั่งในเรื่องต่างๆ เช่น ให้หยิบเสื่อกันเบื่อนเพื่อไปรับประทานอาหาร การสื่อสารในเรื่องเนื้อหาหรือคำสั่งต่างๆ ครูกับเด็กพิเศษไม่มีปัญหาในการสื่อสารมากนัก หากการสื่อสารใดที่เด็กพิเศษไม่เข้าใจ ครูประจำชั้นก็จะมีการสอนซ้ำในเรื่องนั้นๆ เช่น บอกวัตถุประสงค์ของงานที่ครูให้เด็กพิเศษทำ จนกว่าเด็กพิเศษที่เรียนร่วมกับเด็กปกติจะมีความเข้าใจในสิ่งที่ครูได้สื่อสาร

2.2 ด้านพฤติกรรม

จากการศึกษาข้อมูลทางวิชาการเด็กพิเศษมักมีพฤติกรรม ขอบรังแกเพื่อน อยู่ไม่นิ่ง และมักแยกตัวอยู่คนเดียว ไม่ค่อยชอบการสื่อสารกับผู้อื่น การสัมภาษณ์ครูผู้สอนประจำห้องที่เด็กพิเศษที่เรียนร่วมกับเด็กปกติได้รับการอบรมด้านการศึกษาพิเศษระดับปริญญาตรี ด้านการพฤติกรรมดังนี้

- 1) ด้านความสนใจ เด็กพิเศษมีความสนใจในสิ่งที่ครูสอนได้มากน้อยเพียงใดครูประจำชั้นให้คำตอบว่า เด็กพิเศษมีความสนใจในสิ่งที่ครูสอน เช่น การออกคำสั่งให้ทำงาน ก็จะตั้งใจฟังในสิ่งที่ครูอธิบายจนจบ
- 2) การตอบโต้ ในระหว่างการเรียนรู้เด็กพิเศษมีการตอบโต้ในสิ่งที่ครูถาม และมีการตอบโต้ในเรื่องที่ตนสงสัยในบทเรียนที่ครูสอนครูประจำชั้นให้คำตอบว่า เด็กพิเศษมีการตอบโต้ในสิ่งที่ครูได้ถาม เช่น มีรูปถามให้ดูแล้วถามเด็กพิเศษว่ารูปที่ครูถืออยู่คือรูปอะไร เด็กพิเศษจะตามกลับตามที่ตนเองนั้นเข้าใจ หรือหากไม่เข้าใจงานที่ครูให้มาก็จะถามเช่นเดียวกัน
- 3) ความพร้อมในการเรียนรู้ เด็กพิเศษมีความพร้อมในการเรียนรู้มากน้อยเพียงใด เช่น ครูเมื่อครูเข้าสอนเด็กพิเศษจะนั่งประจำที่โดยไม่มีการเล่น หรือเดินไปมาครูประจำชั้นให้คำตอบว่า เด็กพิเศษมีความพร้อมในการเรียนรู้ เมื่อครูเข้าสอนจะไม่เล่นหรือเดินไปมา และรอคอยงานที่ครูได้มอบหมายให้ทำได้ดี
- 4) ความตั้งใจในการทำงาน เด็กพิเศษมีความตั้งใจในการทำงานที่ครูมอบหมายให้ทำ และทำงานนั้นจนเสร็จหรือไม่มีความตั้งใจในการทำงานครูประจำชั้นให้คำตอบว่า เด็กพิเศษมีความตั้งใจในการทำงานเป็นอย่างดี แต่อาจมีบ้างครั้งที่ทำงานไม่เสร็จสมบูรณ์ หรือเขียนในประโยชน์เดียวอยู่นาน และหากชิ้นงานใดที่ทำไม่เสร็จครูก็จะเก็บไว้ในชั่วโมงว่างจนเสร็จ แต่การทำงานนั้นโดยส่วนใหญ่มักทำเสร็จช้ากว่าเพื่อนร่วมห้องที่เป็นเด็กปกติที่เรียนร่วมห้องเดียวกัน
- 5) ทำงานได้เรียบร้อย เด็กพิเศษสามารถที่จะทำงานได้เรียบร้อย เช่น เขียนตามตัวอย่าง การระบายสีทำได้เรียบร้อยแต่มีบ้างครั้งที่ระบายสีเลอะไม่เป็นระเบียบแต่มีความเข้าใจในการใช้สีอยู่บ้างครูประจำชั้นให้คำตอบว่า เด็กพิเศษทำงานได้เรียบร้อยตามที่ครูได้มอบงานให้ไป การเขียนตามตัวอย่างที่ครูให้สามารถทำได้เรียบร้อยเขียนถูกต้องตามตัวอย่างในวิชาภาษาไทย หรือภาษาอังกฤษได้ค่อนข้างดี การระบายสีเด็กพิเศษมีความเข้าใจในการให้สีเป็นสิ่งที่ระบาย แต่หากเป็นการคำนวณมักทำไม่เสร็จและมีความเข้าใจในการคำนวณได้น้อย
- 6) การเล่นหรือส่งเสียงดังในห้อง เด็กพิเศษมีการเล่นหรือส่งเสียงดังในห้องในทุกช่วงของเวลาเรียนหรือไม่ครูประจำชั้นให้คำตอบว่า ในเล่นของเด็กพิเศษนั้นส่วนใหญ่เมื่อทำงานจนเสร็จแล้วเด็กพิเศษจะสนใจอ่านหนังสือเป็นส่วนให้ และมีการเล่นกับเพื่อนที่เป็นเด็กปกติบ้างในบางครั้ง
- 7) การมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมห้อง การมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนที่เป็นเด็กปกติ เด็กพิเศษมีความสัมพันธ์ที่ดี หรือไม่มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมห้องที่เป็นเด็กปกติครูประจำชั้นให้คำตอบว่า เด็กพิเศษมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนที่เป็นเด็กปกติได้เป็นอย่างดี ไม่ว่าจะเป็นการเล่นหรือการทำงานร่วมกัน เช่น การทำงานร่วมกันในเรื่องการสำรวจสิ่งต่างๆรอบตัว โดยมีอุปกรณ์เป็น

แวนขยายที่จะมีไม่ครบคนต้องแบ่งกันใช้เด็กพิเศษสามารถที่อยู่ร่วมกับเพื่อนและแบ่งอุปกรณ์ใช้กันได้อย่างไม่มีความขัดแย้ง

8) การรู้จักกาในการเล่นได้ดีเด็กพิเศษเข้าใจในการกติกาลเล่นกับเพื่อนที่เป็นเด็กปกติได้ดี หรือไม่เข้าใจในกติกาและเล่นตามใจตนเองครูประจำชั้นได้ให้คำตอบว่า เมื่อทำงานที่ครูได้มอบหมายให้เสร็จเรียบร้อยเด็กพิเศษจะอ่านหนังสือหรือเล่นกับเพื่อนในการเล่นร่วมกันระหว่างเด็กพิเศษและเด็กปกตินั้น เด็กพิเศษเรียนรู้กติกาการได้ดี เช่น ของเล่นที่มีน้อยต้องแบ่งกันเล่น เด็กพิเศษก็มีความเข้าใจในกติกานี้จะให้ของเล่นชิ้นนั้นเมื่อเพื่อนขอเล่นด้วย

9) ไม่แกล้งเพื่อน เด็กพิเศษเมื่ออยู่ร่วมห้องกับเพื่อนที่เป็นเด็กปกติสามารถที่อยู่ร่วมกันได้ปกติโดยไม่แกล้งกัน หรือเด็กพิเศษมีแกล้งเพื่อนที่เป็นเด็กปกติบ่อยครั้งครูประจำชั้นให้คำตอบว่า เมื่อเด็กพิเศษเล่นกับเพื่อนที่เป็นเด็กปกติจะไม่มีการแกล้งกัน แต่อาจจะมีบ้างหาโดนแกล้งก่อน

10) ไม่แยกตัวอยู่คนเดียว เด็กพิเศษมักแยกตัวอยู่คนเดียวเป็นประจำ หรือไม่แยกตัวอยู่คนเดียว เช่น แยกตัวไปเล่นคนเดียว แยกตัวอยู่คนเดียวโดยไม่สนใจเพื่อนร่วมห้องครูประจำชั้นให้คำตอบว่า เด็กพิเศษมีการแยกตัวอยู่คนเดียวบ้างแต่ไม่บ่อย เช่น การอ่านหนังสือ การต่อไม้บล็อก แต่เมื่อเพื่อนร่วมห้องที่เป็นเด็กปกติมาเล่นด้วยก็จะเล่นกับเพื่อนมากกว่าอยู่คนเดียว

สรุปได้ว่า ด้านการสื่อสาร และพฤติกรรม เด็กพิเศษมีความเข้าใจในการสื่อสารที่ครูได้ พูดคุย อธิบายในสิ่งต่างๆ ได้ การทำงานที่ครูได้มอบให้ทำ มีความเข้าใจอยู่บ้างแต่ยังทำได้ช้ากว่าเพื่อนร่วมห้อง แต่ครูจะมีการสอนเป็นรายบุคคลอีกครั้งเพื่อให้เด็กพิเศษมีความเข้าใจมากขึ้น การอยู่ร่วมกับเพื่อนที่เป็นเด็กปกติเด็กพิเศษมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมห้อง และพูดคุย และรู้จักกติกาการเล่นร่วมกับเพื่อน มีการแยกตัวอยู่คนเดียวบ้างแต่ไม่บ่อย

ตอนที่ 3 ปัญหาด้านการสื่อสารระหว่างเด็กพิเศษกับเด็กปกติที่เรียนร่วมในชั้นเรียน

ดังที่กล่าวมาข้างต้นเรื่องปัญหาด้านการสื่อสารของเด็กพิเศษด้านการพูด ด้านการสื่อความหมายของเด็กพิเศษนั้น เด็กพิเศษมักจะเข้าใจความหมายหรือสื่อความหมายได้น้อย หรือไม่ได้เลยอันเป็นผลมาจากการที่มีความบกพร่องด้านกล้ามเนื้อปากผิดปกติ แต่ในเด็กพิเศษแต่ละคนนั้นมักจะพูด หรือสื่อความหมายได้ไม่เท่ากันจึงได้นำข้อมูลทางวิชาการที่เกี่ยวกับเด็กพิเศษมาเป็นข้อมูลในการสัมภาษณ์ ด้านการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนถึงปัญหาการสื่อสารระหว่างเด็กพิเศษกับเด็กปกติเมื่ออยู่ในชั้นเรียน

จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนถึงปัญหาด้านการสื่อสารของเด็กพิเศษกับเด็กปกติที่เรียนร่วมห้องเดียวกันนั้น การสื่อสารที่นั่นจะเหมือนเด็กปกติทั่วไปไม่ค่อยมีปัญหามากนัก เพราะเด็กพิเศษที่เรียนร่วมในชั้นเรียน นั้นมีความเข้าใจในการสื่อสาร สามารถที่จะบอกความต้องการ พูดคุยถามเรื่องต่าง ๆ ได้ตอบกับเพื่อนถึงสิ่งที่ตัวเองไม่พอใจในการกระทำของเพื่อนร่วมห้องที่เป็นเด็กปกติและเข้าใจในกติกาการอยู่ร่วมกับคนอื่น เช่น การถามถึงสิ่งที่เด็กปกติกำลังทำอยู่ การขอหนังสือที่ตัวเองสนใจเมื่อเพื่อนที่เป็นเด็กปกติอ่านอยู่

การสื่อสารกับเพื่อนร่วมห้องที่เป็นเด็กปกตินั้นเด็กพิเศษมีความเข้าใจสิ่งที่เพื่อนร่วมห้องที่เป็นเด็กปกติบอกความต้องการให้เด็กพิเศษทำได้ เช่น เมื่อทำกิจกรรมร่วมกันและต้องแบ่งงานกันทำ ก็เข้าใจในสิ่งที่เพื่อนสื่อสารได้ แต่อาจทำตามที่เพื่อนบอกได้ล่าช้าจึงกล่าวได้ว่าการสื่อสารระหว่างเด็กพิเศษกับเพื่อนร่วมห้องไม่พบปัญหาในการสื่อสาร สามารถที่จะเรียนร่วมกันได้

สรุปได้ว่า การสื่อสารระหว่างเด็กพิเศษกับเพื่อนที่เป็นเด็กปกตินั้น เด็กพิเศษมีความเข้าใจและสามารถสื่อความหมายในเรื่อง การพูด การขอความช่วยเหลือ การปฏิเสธ แต่การตอบกลับเป็นไปได้ช้า

บทที่ 5

สรุปการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่อง การสื่อสารเพื่อการเรียนรู้ของเด็กพิเศษที่เรียนร่วมในชั้นเรียนเด็กปกติ ระดับอนุบาล 3 โรงเรียนอนันตนา มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาพฤติกรรมของเด็กพิเศษเมื่ออยู่ร่วมในชั้นเรียนที่เรียนร่วมกับเด็กปกติ 2) เพื่อศึกษาปัญหาด้านการสื่อสารระหว่างเด็กพิเศษกับครูผู้สอน 3) เพื่อศึกษาปัญหาด้านการสื่อสารระหว่างเด็กพิเศษกับเด็กปกติที่เรียนร่วมในชั้นเรียน ประชากรเป็นเด็กพิเศษที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในกลุ่มควาน์ซินโดรม ระดับเรียนได้จำนวน 1 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นการสังเกต และการสัมภาษณ์ครูผู้สอน โดยการวิเคราะห์ข้อมูลแบบพรรณนา ผู้ศึกษาได้สรุปการวิจัยและข้อเสนอแนะดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. สรุปการศึกษา

ด้านพฤติกรรมของเด็กพิเศษเมื่ออยู่ในชั้นเรียนร่วมกับเด็กปกติจากการสังเกตเด็กพิเศษเพศหญิง อายุ 7 ปี ที่เรียนร่วมกับเด็กปกติ จากการสังเกตเมื่อเด็กพิเศษอยู่ในห้องเรียนเด็กพิเศษมีความสนใจและมีความพร้อมในการเรียนรู้ในงานที่ครูมอบหมายให้ทำได้อย่างดี เช่น งานระบายสี เด็กพิเศษมีความสามารถที่จะให้สีกับสิ่งที่ระบายได้หลากหลายทำให้เห็นถึงกระบวนการทำงานของความคิด และเมื่อไม่มั่นใจกับงานที่ครูให้มาก็จะสอบถามกับครูเพื่อความถูกต้อง สามารถเข้าใจในสิ่งที่ครูอธิบาย แต่ในบางงานอาจทำได้ช้าหรือไม่ได้เลย เช่น วิชาคณิตศาสตร์ที่ต้องใช้กระบวนการคิดมากกว่าวิชาอื่นซึ่งเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาจะมีความบกพร่องด้านการเรียนรู้จึงทำให้ทำวิชาในการคิดคำนวณไม่ค่อยได้ หรือไม่ได้เลย มีความตั้งใจทำงานนั้นให้เสร็จ ในระหว่างการทำงาน เด็กพิเศษจะไม่เล่น คอย หรือแหย่เพื่อน ไม่ส่งเสียงดังรบกวนเพื่อน จะหามุมเพื่อทำงานตัวเองจนเสร็จแต่ในระหว่างการทำงานต้องมีครูคอยสอบถามงานที่เด็กพิเศษทำเป็นระยะ เพื่อให้เด็กพิเศษทำงานให้เสร็จทันเวลา เด็กพิเศษมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อน ไม่ว่าจะเป็นการเล่น การช่วยเหลือ สามารถที่จะเข้ากับเพื่อนได้ดี รู้กฎกติกาบ้างเมื่อต้องเล่นกับเพื่อนร่วมห้อง ไม่มีการแกล้งเพื่อนแรงๆ อาจจะมีการแหย่เพื่อนบ้างแต่ไม่ใช้ความรุนแรง ชอบช่วยเหลือเพื่อนซึ่งบ้างทีก็จะมากเกินไป เช่น ช่วยเพื่อนแต่งตัวและตัวเองไม่แต่ง จะขอบริการให้เพื่อนร่วมห้องเสมอ เด็กพิเศษมีการแยกตัวไปอยู่คนเดียววนบ่อยครั้ง สิ่งทำให้เด็กพิเศษแยกตัวมักมาจากการเบื่อในวิชานั้นๆ

หรือไม่ค่อยได้มีการตอบโต้ ก็จะมักแยกตัวไปเล่นในสิ่งที่ตัวเองสนใจ หรือการแยกตัวไปอ่านหนังสือคนเดียว

ด้านการสื่อสารกับครูพบว่าเด็กพิเศษมีความเข้าใจเมื่อครูให้งาน และมีการถามเมื่อไม่เข้าใจในงานที่ครูให้มา มีความเข้าใจในสิ่งที่ครูอธิบายให้ฟัง การทำงานที่ครูให้มาทำงานได้ช้ากว่าเด็กปกติที่เรียนร่วมด้วย การสื่อสารของเด็กพิเศษกับครูผู้สอนพบว่า เรื่องของปัญหาในการสื่อสารกับครูผู้สอน ในการสื่อสารกับครูผู้สอนนั้นไม่พบปัญหาใดๆ เด็กพิเศษสามารถที่จะสื่อสารได้เข้าใจ และสามารถทำงานที่ได้สั่งให้ทำได้สำเร็จแต่ก็ไม่ค่อยได้งานที่สมบูรณ์มากนัก

ด้านการสื่อสารกับเพื่อนร่วมห้องที่เป็นเด็กปกติ พบว่าไม่มีปัญหาในการสื่อสารมีความเข้าใจในการสื่อสาร เด็กพิเศษมีความเข้าใจในสิ่งที่เพื่อนที่เป็นเด็กปกติสื่อสารด้วย เช่น การพูดคุยในสิ่งต่างๆ การเล่นที่มีกติกา การทำกิจกรรมที่ต้องใช้ของร่วมกัน เมื่อเพื่อนที่เป็นเด็กปกติต้องการให้ทำสิ่งใด พบว่าเด็กพิเศษมีความเข้าใจเป็นอย่างดี พบว่าด้านการสื่อสารกับเพื่อนร่วมห้องที่เป็นเด็กปกติ มีการสื่อสารกันได้เข้าใจ ไม่ว่าจะเป็นการสื่อสารเพื่อทำงานกลุ่ม หรือการสื่อสารที่แสดงความคิดเห็น หรือการสื่อสารเพื่อออกคำสั่งกับน้องเล็กๆ ที่เรียนร่วมห้องเดียวกัน เนื่องจากการเรียนการสอนเป็นแบบคละอายุและเรียนร่วมกันตั้งแต่อนุบาล 1 ถึง อนุบาล 3

ปัญหาที่พบในการเรียนร่วมกับเด็กปกติของเด็กพิเศษ คือความบกพร่องทางสติปัญญา ซึ่งทำให้การเรียนรู้ช้า ด้านการคิดคำนวณในวิชาคณิตศาสตร์ ด้านการทำอะไรตามใจตนเอง เมื่อไม่เห็นครูผู้สอน เช่น วิ่งไปสำรวจทั่วตึกของโรงเรียน ชอบการบริการคนอื่นมากเกินไป ทั้งที่เค้าไม่ต้องการ เช่น พาน้องเข้าห้องน้ำ ทุกครั้งที่ตัวเองต้องการ แต่ปัญหานี้ครูค่อยๆ สอนจนเด็กพิเศษมีพฤติกรรมดีขึ้น เข้าใจมากขึ้นว่าต้องบริการใครตอนไหน มีเพียงด้านการคิดคำนวณเท่านั้นที่ยังต้องการสอนซ้ำ และฝึกกันต่อไป

2. อภิปรายผล

จากการศึกษาพบว่า พฤติกรรมของเด็กพิเศษที่เรียนร่วมกับเด็กปกติเด็กพิเศษสามารถที่จะเรียนและทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนที่เป็นเด็กปกติได้ ซึ่งพฤติกรรมของเด็กพิเศษไม่มีความสอดคล้องกับงานวิจัย ปัญหาการเรียนร่วมของเด็กปัญญาอ่อนในชั้นเรียนปกติ ที่ว่าเด็กพิเศษจะมีปัญหาด้านพฤติกรรมอารมณ์ไม่สามารถที่จะควบคุมอารมณ์ได้ ไม่จะเป็นการพูดเสียงดัง ความเฉื่อยชา และความเกียจคร้าน ก้าวร้าว ชอบรังแกเพื่อน และอยู่ไม่นิ่ง แยกตัวเหม่อลอย การเรียนวิชาที่ไม่ต้องใช้การคำนวณในวิชาศิลปะ ภาษาไทย เด็กพิเศษมีความเข้าใจในความหมายของตัวอักษรแต่ยังไม่สามารถที่จะประสมคำได้ ภาษาอังกฤษเด็กพิเศษสามารถที่จะเขียนตาม

ตัวอย่างได้ (ประดินันท์ อุปรมัย 2550 หน้า 121) การเรียนรู้คือการเปลี่ยนแปลงของบุคคลอันมีผล
 เนื่องมาจากการได้รับประสบการณ์ที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทั้งทางตรงและทางอ้อม
 แต่หากเป็นวิชาคณิตศาสตร์เป็น วิชาที่เป็นการคำนวณเด็กพิเศษไม่สามารถทำได้ ซึ่งสอดคล้องกับ
 งานวิจัย ปัญหาการเรียนร่วมของเด็กปัญญาอ่อนในชั้นเรียนเด็กปกติ ที่ว่า ปัญหาด้านการเรียนจะมี
 ปัญหาการไม่เข้าใจในบทเรียนและและทักษะทางคณิต ครูผู้สอนจึงต้องมีการสอนแยกเป็น
 รายบุคคลหลักการสอนบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา คือ วิธี 3 R คือการสอนซ้ำ
 (Repetition) สอนสิ่งที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน (Routine) และสอนให้สนุกและหยุดพักช่วงสั้นๆ
 (Relaxation) (วาริ ธีระจิตร , 2541)

จากการศึกษาพบว่าการสื่อสารระหว่างเด็กพิเศษกับครูผู้สอนนั้นไม่ได้เป็นปัญหาเพราะ
 เด็กพิเศษมีความเข้าใจในสิ่งที่ครูได้สื่อสาร เช่น การออกคำสั่งให้ทำงาน หรือการอธิบายในวิชาที่
 เด็กพิเศษไม่เข้าใจ ด้วยเด็กพิเศษที่เรียนร่วมในชั้นเรียนเด็กปกติมีความเข้าใจในสิ่งที่ครูสื่อสารการ
 ออกคำสั่งให้ทำงาน หรือการออกคำสั่งให้อยู่ในกฎระเบียบของห้องเรียน เด็กพิเศษ มีการสื่อสาร
 ตอบโต้กับครูในการถามถึงสิ่งที่ไม่เข้าใจได้บ้าง และมีความเข้าใจในสิ่งที่ครูตอบกลับ และทำ
 ตามที่ครูได้อธิบายให้ฟัง (วิรัช ภิรัตน์กุล , 2546) การติดต่อสื่อสาร คือ กระบวนการในการ
 ส่งผ่านหรือสื่อความหมายระหว่างบุคคล สื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจโดยแสดงออกในรูปของ
 ความต้องการความปรารถนา ความรู้สึกนึกคิด ความรู้และประสบการณ์จากบุคคลหนึ่งไปสู่อีก
 บุคคลหนึ่ง

จากการศึกษาพบว่าการสื่อสารระหว่างเด็กพิเศษกับเพื่อนที่เป็นเด็กปกติเด็กพิเศษมี
 ความเข้าใจในสิ่งที่เพื่อนได้สื่อสารในเรื่องเงื่อนไขหรือกติกาการเล่นและการแสดงความคิดเห็น
 เมื่อทำงานร่วมกลุ่มกัน และสามารถสื่อสารตอบกลับตรงตามความต้องการของเพื่อนที่เป็นเด็กปกติ
 สื่อสาร (กิดานันท์ มะลิทอง ,2543) กล่าวว่า มนุษย์เป็นสัตว์สังคม จึงทำให้มีความจำเป็นต้องมีการ
 ติดต่อสื่อสารกันโดยอาศัยรูปแบบและวิธีต่างๆ กัน การสื่อสารมีส่วนสัมพันธ์ในชีวิตมนุษย์ทั้งใน
 ด้านการดำรงชีวิต การศึกษาเล่าเรียน

สรุป พฤติกรรมของเด็กพิเศษเมื่ออยู่ในเรียนร่วมกับเด็กปกติมีพบว่าความสนใจและมี
 ความพร้อมในการเรียนรู้ในงานที่ครูมอบหมายให้ทำได้อย่างดี มีความตั้งใจทำงานให้เสร็จทันเวลา
 ที่กำหนด เด็กพิเศษมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนไม่ว่าจะเป็นการเล่น การช่วยเหลือ สามารถที่จะเข้ากับ
 เพื่อนได้ดี รู้กฎกติกาในการเล่นอยู่บ้างเมื่อต้องเล่นกับเพื่อนร่วมชั้นเรียนที่เป็นเด็กปกติมีการ
 แยกตัวไปอยู่คนเดียวบ่อยครั้ง สิ่งทำให้เด็กพิเศษแยกตัวมักมาจากการเบื่อในวิชาที่มีความเข้าใจได้
 ยาก หรือช่วงที่ไม่ได้เล่นกับเพื่อน และพูดคุยกับเพื่อนร่วมห้อง ปัญหาด้านการสื่อสารระหว่างเด็ก
 พิเศษกับครูผู้สอนเด็กพิเศษมักจะมีปัญหาด้านการสื่อความหมายหรือความเข้าใจได้ช้าจาก

การศึกษาพบว่าเด็กพิเศษมีความเข้าใจเมื่อครูได้อธิบายในเนื้อหาที่มอบให้เด็กพิเศษทำ และมีการถามเมื่อไม่เข้าใจในงานที่ครูให้มา การทำงานที่ครูให้มาทำงานได้ช้ากว่าเด็กปกติที่เรียนร่วมกัน ปัญหาด้านการกับเด็กปกติที่เรียนร่วมในชั้นเรียนพบว่าสื่อสารกับเพื่อนที่เป็นเด็กปกตินั้นเด็กพิเศษมีความเข้าใจในสารที่เพื่อนสื่อสารมา ในเรื่องการเล่นที่มีกติกา การขอของเล่นที่เพื่อนเป็นเด็กปกติเล่นอยู่ ปัญหาที่พบในการเรียนร่วมในของเด็กพิเศษในชั้นเรียนปกติ คือความบกพร่องทางสติปัญญาซึ่งทำให้มีปัญหาด้านการสื่อความหมาย การเรียนรู้ได้ช้า มีปัญหาด้านการคิดคำนวณในวิชาคณิตศาสตร์ และการประสมคำในวิชาภาษาไทย แต่หากเป็นงานที่เขียนตามตัวอย่างหรือ หรือวิชาศิลปะเด็กพิเศษสามารถทำได้ดีพอสมควร

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

การศึกษาค้นคว้าอิสระในครั้งนี้ได้ศึกษาเฉพาะเด็กพิเศษที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา และได้ศึกษาเฉพาะช่วงเวลาเปิดเทอมจึงได้เห็นพฤติกรรมและการสื่อสารในระยะสั้น ซึ่งหากได้ศึกษาเด็กพิเศษที่เรียนร่วมกับเด็กปกติในช่วงก่อนเปิดเทอม และหลังเปิดเทอมจะได้ข้อมูลในการศึกษาในเรื่องการสื่อสารและพฤติกรรมเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากช่วงปิดเทอมเด็กพิเศษจะอยู่กับครอบครัว หรือเพื่อนบ้าน ซึ่งเป็นสิ่งที่ทำให้การสื่อสารและพฤติกรรมของเด็กพิเศษเปลี่ยนแปลงไป

3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรมีการศึกษาเด็กพิเศษในด้านอภิสติศึกษาในพฤติกรรมสื่อสาร เพื่อเป็นแนวทางในการสังเกตเด็กของผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้องกับเด็ก

3.2.2 ควรมีการศึกษาเด็กพิเศษในทุกกลุ่มความบกพร่องเพื่อจะได้รับความรู้และนำข้อมูลจากผลของการวิจัยในแต่ละความบกพร่องไปส่งเสริมให้กับเด็กพิเศษในด้านต่างๆ

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัย

สกลนครราชภัฏ

บรรณานุกรม

- จงจิต ไชยวงศ์.(2550).การพัฒนาทักษะการสื่อสารของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาโดยระบบแลกเปลี่ยนรูปภาพเพื่อการสื่อสาร.(การค้นคว้าแบบอิสระ ปรียญมหาบัณฑิต, ไม่ได้ตีพิมพ์) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่,เชียงใหม่
- วาสนา บัวงาม.(2550).การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเรียนได้โดยใช้กิจกรรมศิลปะ. (การค้นคว้าแบบอิสระ ปรียญมหาบัณฑิต, ไม่ได้ตีพิมพ์)มหาวิทยาลัยเชียงใหม่,เชียงใหม่
- นพวรรณ ศรีวงศ์พานิช.(2552).ภาวะปัญญาอ่อน / ภาวะบกพร่องทางสติปัญญา.วารสารราชานุกูล 24(2),25
- _____. (2553).เด็กกลุ่มอาการดาวนั. (พิมพ์ครั้งที่ 4) กรุงเทพมหานคร: ชุมชนสหกรณ์การเกษตร
- ประดินันท์ อุปมัย. (2550).มนุษย์กับการเรียนรู้ในเอกสารการสอนชุดวิชาพื้นฐานการศึกษา.(พิมพ์ครั้งที่ 15) นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- สิริมา สิทธิวรรณ.(2543).ปัญหาในการเรียนรวมของเด็กปัญญาอ่อนในชั้นเรียนปกติ.(รายงานวิจัย, ไม่ได้ตีพิมพ์)โรงพยาบาลราชานุกูล,กรุงเทพมหานคร
- อนรรฆ พิทักษ์ธานี.(2553).การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการการพัฒนานโยบายและเสียงสะท้อนของการปฏิบัติงาน.จดหมายข่าวการเมืองเรื่องคนพิการ,2(17),7-11
- อรวรรณ นิ่มตลุง.(2552). การศึกษาแบบการเรียนรวมหนทางนำไปสู่การศึกษาเพื่อปวงชน.วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร,1(2),40
- Blanchard, Donna M.(1991).*Improving Attitudes and Social Interactions Between Nonhandicapped Young Children And their Peers with Handicapping Conditions.* Dissertation Abstracts Intonation. 51(12) A:4083.
- Latham, Dianne Lewis.(1997).*Teacher and Bulading Administrators Attitude and Beliefs about Incladtion.* Dissertation Abstracts Informational.58.(04)A:1245
- Salend, S. J. and Garrick Duhanney L.(1999).*The Impact of inclusion on students with and without disabilities and their Education Remedial and Special Education.*20(2):114-126

ภาคผนวก

✓

แบบบันทึกการสัมภาษณ์

เรื่อง การสื่อสารเพื่อการเรียนรู้ของเด็กพิเศษที่เรียนร่วมในชั้นเรียนเด็กปกติระดับอนุบาล 3 โรงเรียนอนันตา

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ โทรศัพท์ที่ติดต่อได้.....
สถานที่.....
.....เริ่มการสัมภาษณ์เวลา.....
สัมภาษณ์เสร็จ เวลา.....

เด็กพิเศษที่เป็นเด็กดาวน์ซินโดรม เมื่อแรกเข้ามาเตรียมความพร้อม ครูผู้สอนมีส่วนช่วยเด็กในด้านใดบ้าง ที่จะทำให้เด็กมีความพร้อมที่จะเรียนในชั้นเรียนเด็กปกติได้

.....
.....
.....
.....

เด็กพิเศษที่เป็นเด็กดาวน์ซินโดรมที่เข้ามาเตรียมความพร้อมเพื่อเรียนร่วมในชั้นเรียนปกติครูผู้สอนต้องมีการปรับพฤติกรรม ด้านใดบ้าง เช่น การฝึกสมาธิ การอยู่ร่วมกับบุคคลอื่น การทำงานที่ครูได้มอบหมาย

ปัญหาที่พบบ่อยในระหว่างการสอนเด็กพิเศษที่เรียนร่วมกับเด็กปกติ

.....
.....
.....
.....

เด็กพิเศษที่เป็นเด็กดาวน์ซินโดรมที่เข้ามาเตรียมความพร้อมเพื่อเรียนร่วมในชั้นเรียนปกติครูผู้สอนพบปัญหาใดบ้างในระหว่างการสอนเด็กพิเศษที่เรียนร่วมกับเด็กปกติ

.....

.....

.....

.....

เด็กพิเศษที่เป็นดาวน์ซินโดรมที่เข้าเตรียมความพร้อมเด็กดาวน์ซินโดรมต้องผ่านเกณฑ์ในด้านใดบ้างจึงจะสามารถเรียนในชั้นเรียนเด็กปกติได้

.....

.....

.....

.....

ด้านการสื่อสาร ปัญหาด้านใดของเด็กพิเศษที่เป็นเด็กดาวน์ซินโดรม ที่ทำให้การสื่อสารระเด็กกับครูผู้สอนไม่ประสบความสำเร็จ

.....

.....

.....

.....

ปัญหาด้านความเข้าใจได้ซ้ำที่มีผลต่อการสื่อสารเพื่อการเรียนรู้ของเด็กพิเศษที่เป็นเด็กดาวน์ซินโดรมที่เข้ามาเตรียมความพร้อมเพื่อเรียนร่วมในชั้นเรียนเด็กปกติ ครูผู้สอนมีวิธีแก้ไขปัญหาอย่างไร

.....

.....

.....

.....

ครูผู้สอนที่เตรียมความพร้อมให้เด็กพิเศษที่เป็นเด็กดาวน์ซินโดรม มีส่วนช่วยในการแก้ไขปัญหาด้านการสื่อสารของเด็กพิเศษที่เป็นเด็กดาวน์ซินโดรมได้อย่างไร

.....

.....

.....

.....

จบการสัมภาษณ์

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นางเรณู สุขเจริญ
วัน เดือน ปีเกิด	26 กันยายน 2519
สถานที่เกิด	ดินแดง กรุงเทพมหานคร
ประวัติการศึกษา	นิเทศศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช 2548
สถานที่ทำงาน	ร้านคอฟฟี่บูดี กรุงเทพมหานคร
ตำแหน่ง	เจ้าของกิจการ

